СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

20 октобар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 152 ГОД. IV | ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА | БЕОГРАД, 24 ОКТОБРА 1947 | ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23-003 и 20-443 | ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

ПОСЛЕ ДРУГОГ КОНГРЕСА НАРОДНОГ ФРОНТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЗАДАЦИ СИНДИКАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

као саставног дела Народног фронта

Други конгрес Народног фронта Југославије дао је смернице даљег развитка и поставио нове задатке пред организације и чланство Народног фронта.

Да би се задаци, постављени на Другом конгресу Народног фронта Југославије остварили, пред синдикалне организације поставља се конкретно као прва дужност испуњење плана, који је постао најмоћније оружје не само за даље јачање економске моћи наше земље, за њену националну независност, за даље развијање братства и јединства наших народа и остварење бољег живота, већ испуњење Петогодишњег плана значи, поред тога свега, и потпуну ликвидацију остатака реакције у нашој земљи, као и јачање и учвршћивање Народног фронта. Из тог разлога наше синдикалне организације треба да развију још шире такмичење на испуњавању Плана. Синдикални активисти, чланови синдиката, не смеју дозволити да ниједан радник остане изван такмичења. То ће се постићи само онда, ако сваком раднику буде јасно што се постиже испуњењем Плана, ако сваки свестан радник својим примером буде предњачио на раду и свакодневно у радионици и ван ње тумачио значај Петогодишњег плана и пут којим иде наша земља. Чланови синдиката, радници и намештеници, морају бити први и најбољи извршиоци овог великог задатка. До сада постигнути успеси дошли су као резултат разумевања и свести радника. Даљи успеси, према томе, зависе од правилног објашњавања и политичке мобилизације свих радних људи на извршењу Плана.

Главна опасност за План, узрок његовог евентуалног неиспуњавања јесте и може да буде једино слаб политички рад у синдикатима, неблаговремено политичко осветљавање сваког догађаја, било да се он десио у свету, у нашој земљи, или у оквиру једног радног колектива. Ако је политички рад слаб, само у том случају може се догодити да несвестан радник, због моментаних тешкоћа, падне под утицај непријатеља Народног фронта, непријатеља нове Југославије, који покушавају да искористе сваку тешкоћу коју ми имамо за ширење малодушности и незадовољства. Зато је упорна свакодневна политичка борба са непријатељима Народног фронта и њиховим утицајем, нужан и неопходан задатак синдиката како при извршавању производних задатака ,тако и ван предузећа. Синдикати морају да се ухвате у коштац са колебљивошћу и малодушношћу, разбијајући политички погрешна схватања, уносећи у свакодневни живот по сваком питању политичке расправе, ликвидирајући политичку неактивност и стварајући од сваког члана синдиката упорне политичке људе који ће знати да на сваки догађај правилно и непосредно реагирају.

При овом послу треба се на сваки начин отрести секташтва. Често пута се код нас чује :„Ово је стручњак, инжењер, он нас не разуме". Овако се говори и за несвесне и неактивне раднике. Овакав став није правилан јер смо до пре кратког времена живели и радили под другим условима и за друге, због чега је понеком сада тешко да се снађе и да схвати значај новог друштвеног уређења. Само кроз упорну политичку борбу и уздизање политичке свести могу се такви људи активизирати, при чему синдикалне организације морају да одиграју највећу улогу.

Уз свакодневни политички рад и рад на културно-просветном уздизању, уз упорну борбу за разумевање и извршавање привредних задатака, синдикалне организације морају да повећају бригу за људе, бригу за њихове потребе и тешкоће. При овоме је дужност синдиката да спроводе све мере за хигијенску и техничку заштиту рада, да воде сталну бригу над правилним снабдевањем радника и радом радничко-намештеничких мензи, да имају у виду станбене потребе свога чланства и да указују новчану и моралну помоћ друговима којима је она потребна. Синдикати треба да се старају да се сваки рад правилно награђује, да се изврши правилан распоред на радним местима и пружи пуна помоћ људима за стручно уздизање.

Постоје потребе, које нећемо моћи решити чак ни уз највеће настојање синдикалних организација, али уз добар политички рад синдикално чланство ће боље разумети и лакше сносити тешкоће, које ће свакодневно бити све мање.

Брига за извршење производних задатака, смањење производних трошкова, побољшање квалитета производа, повећање уштеде, материјала, чување машина и алата, подизање стручног знања и нових стручних кадрова, развијање такмичења, ударништва, новаторства и рационализаторства, појачавање радне дисциплине, будност према непријатељима и саботерима, појачана брига за људе, техничка и хигијенска заштита рада, правилно снабдевање, добар рад мензи, уздизање културног и политичког знања радних људи — све то заједно значи испуњење задатака постављених Петогодишњим планом, испуњење задатака које је Други конгрес Народног фронта Југославије поставио пред нас. План није сам себи сврха. Њиме ће се побољшати материјални и културни живот наших народних маса. Извршењем свих ових задатака, политичком мобилизацијом свих људи у решавању ових проблема синдикати ће омогућити стварање јединства и подизање политичке свести радничке класе.

Да би синдикалне организације могле правилно да изврше ове задатке, нужна је боља организација рада у њима, нужно је да оне обухвате све раднике и намештенике. Правилним и одлучним решавањем проблема, о којима је било речи, постићи ће се да радници и намештеници заволе синдикате, при чему је потребно да се и синдикални форуми ангажују око учлањивања и наплате чланарине, мобилишући у ту сврху све активисте наших синдикалних организација.

Чланови синдиката морају да буду учлањени у основним организацијама Фронта онде где станују. Овде је до сада учињен пропуст, јер скоро 40.000 чланова синдиката није активно учествовало у основним организацијама Фронта. Синдикалне организације морају да раде на томе да не буде ниједног члана синдиката, ниједног радника ни намештеника, који не би своје искуство и своје снаге ставио у службу организације Народног фронта. Радничка класа треба да буде стуб Народног фронта, радници и намештеници морају бити његови најактивнији чланови. Политичка активност треба да се унесе у сваку улицу, у сваку кућу. Оно што је маршал Тито рекао на Другом конгресу Народног фронта Југославије треба привести у дело: Народни фронт код нас је трајна општенародна политичка организација с јасно одређеним програмом; Народни фронт је политичко јединство радних људи наше земље: радника, сељака, народне интелигенције, омладине, жена и свих радних грађана, то јест свих оних који раде у духу нове Југославије.

Укратко, задаци синдиката после Другог конгреса Народног фронта састоје се у следећем: Синдикалне организације треба да развију кроз политички, културни и економски рад јединство у Народном фронту, јединство радника са осталим радним људима, а у првом реду са радним сељаштвом.

Синдикалне организације треба да изврше широку мобилизацију радничке класе на испуњењу Петогодишњег плана, као услова за учвршћивање Народног фронта, најдоследнијег борца против фашизма у свету и остатака реакције у нашој земљи.

Синдикалне организације морају да појачају идејно-васпитни политички и културни рад у својим организацијама и да омогуће радницима широку политичку активизацију, борећи се против синдикалистичких тенденција и одвајања чланова синдиката од Фронта и политичког рада.

Синдикалне организације морају да појачају борбу против непријатеља у земљи, који оживљују под утицајем непријатељске пропаганде из иностранства, треба да појачају борбу против колебљиваца и паникера.

Синдикалне организације треба да пруже пуну помоћ народним властима у решавању свих проблема и да активизирају своје чланове у изборима.

Ради свега тога, синдикалне организације саме треба да се организационо учврсте, да активизирају своје чланство, да организују све неорганизоване раднике и намештенике, да се брину да сви чланови редовно плаћају чланарину, да среде административно и благајничко пословање и стриктно спроводе у живот своје одлуке и одлуке виших форума, развијајући активност синдикалног чланства на извршивању задатака које поставља Народни фронт.

Синдикалне организације и наше чланство треба активно да учествују у политичким конференцијама, читалачким групама и кружоцима у вези са Конгресом фронта. Треба марљиво проучити све реферате са Конгреса Фронта, а нарочито реферат маршала Тита.

Синдикат ће само кроз такав рад помоћи да народи Југославије имају у Народном фронту своју заједничку политичку организацију, испробану и прекаљену у најтежим часовима њихове историје. Уједињени у тој организацији, у којој се налази Комунистичка партија Југославије, наши народи остариће своју бољу и светлију будућност. Општенародна организација — Народни фронт — гаранција је да ће наши народи очувати тековине велике ослободилачке борбе, да ће очувати братство и јединство које је залога свих нових успеха, у садашњости и будућности. То значи да ће наши народи, тако уједињени, очувати све оно оно за шта су гинули најбољи синови и кћери наше земље, да ће очувати заједницу братских народа — Федеративну Народну Републику Југославију и изградити бољу сутрашњицу.

Грга ЈАНКЕС

Добровољни радници, грађани Трећег рејона, раде на путу Београд — Земун

СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ УДАРНИКА И РАЦИОНАЛИЗАТОРА БЕОГРАДА

Значај ударништва и рационализаторства

у Петогодишњем плану

Када се погледа развој новаторства и рационализаторства у Београду од 1946 године, када је на крају новембарског такмичења било свега четири новатора и осам рационализатора, може се констатовати стално повећање броја људи који су усавршили производњу. У мајском делу такмичења ове године Београд је имао 18 новатора и 68 рационализатора, док их данас има заједно преко 150.

Новаторство и рационализаторство даје огромну корист нашој привреди. Оно убрзава остварење свакодневних задатака, а самим тим и нашег Петогодишњег плана. У својој поздравној речи на Другом конгресу Народног фронта Југославије председник Јединствених синдиката Југославије, Ђуро Салај, је рекао: „Према делимичним подацима, само у првом полугођу ове године радници и техничко особље у предузећима поднели су 26.833 новаторска и рационализаторска предлога, од којих је примљено 20.212 или око 80%. То је нашој привреди несумњиво допринело велике користи, а државној акумулацији знатне приходе".

У Београду постоје случајеви да се доприносом рационализатора продукција повећавала за два и три пута, и да су у исто време уштеђене велике суме новаца. Такве резултате постигли су: Ђура Филиповић, текстилни радник; Стојадин Јовановић, механичар; Душан Ђуржуљевић, заваривач; Буда Костић, текстилни радник; Десимир Маричић, бродотесач; Бранко Ђурановић, инжењер; Влада Николић, тапетар; Игњат Донсков, ковач; Велимир Перић, бравар; Јосип Сонтек, механичар; Светислав Обрадовић, металостругар; Јован Михајловић, електротехничар; Лаза Кресоје, ткачки мајстор; Цветко Шкодрић, столар; Првослав Ивковић, грађевински инжењер; Никола Николић, кожарски штанцер; Ђока Станисављевић, лимар; Зоран Васиљевић, грађевински инжењер; Бора Шведић, металостругар и многи други.

Многи су примери да се на радним местима отклонио застој у производњи, настао услед недостатка неких делова, на тај начин, што су новатори и рационализатори сами произвели делове машина или алата, који су се раније увозили из иностранства.

Овакве и сличне успехе постигли су Цветко Ђуричић, сарач у „Октобарској слободи"; Јосип Фирић, алатничар у предузећу „Давид Пајић"; Божидар Миленковић, бравар у Градском саобраћајном предузећу; Едуард Пловицки, у Бродоградилишту на Чукарици, Борис Шепало, Јован Росић, Драгомир Антонијевић, Момчило Завец, Роберт Пенка, Богдан Матовић, Милан Шмолић, Владислав Јовановић, Иван Миљковић, Лазар Крчадинац и Мирослав Пешић. Од пре извесног времена почело се убрзо одвијати новаторство и у грађевинарству. Свима су познати примери Глигора Тодоровића из предузећа „Авала", инжењера Калафатовића из предузећа „Дело", Саве Кошевића из предузећа „Комграп"; Мерзе Ферезо, мађарског радника из Железника и других грађевинских стручњака чији се изуми налазе на испитивању.

И поред добрих резултата, досадашњим развојем рационализаторства и новаторства не смемо се задовољити, све док се појава новатора и рационализатора не омасови, јер за то постоје сви објективни услови. До сада су према рационализаторству и новаторству чињене многе погрешке. На првом месту, треба подвући да се многе синдикалне организације по предузећима нису довољно заложиле на омасовљавању новаторства и рационализаторства. У многим предузећима посвећена је слаба брига условима под којима живе и под којима се развијају новатори и рационализатори. Такође је био веома чест случај да новатори и рационализатори данима и недељама, а често и месецима, чекају да им управа предузећа одговори на њихове рационализаторске предлоге. Тако је у првој ПТТ секцији Момчило Завец чекао скро три месеца одговор стручне комисије на свој предлог за рационализацију.

Управа предузећа пољопривредних машина „Змај" не одговара на предлог рационализатора Гавриловића. Мирко

(Наставак на другој страни)

„БОРЦИ ЗА МИР..."

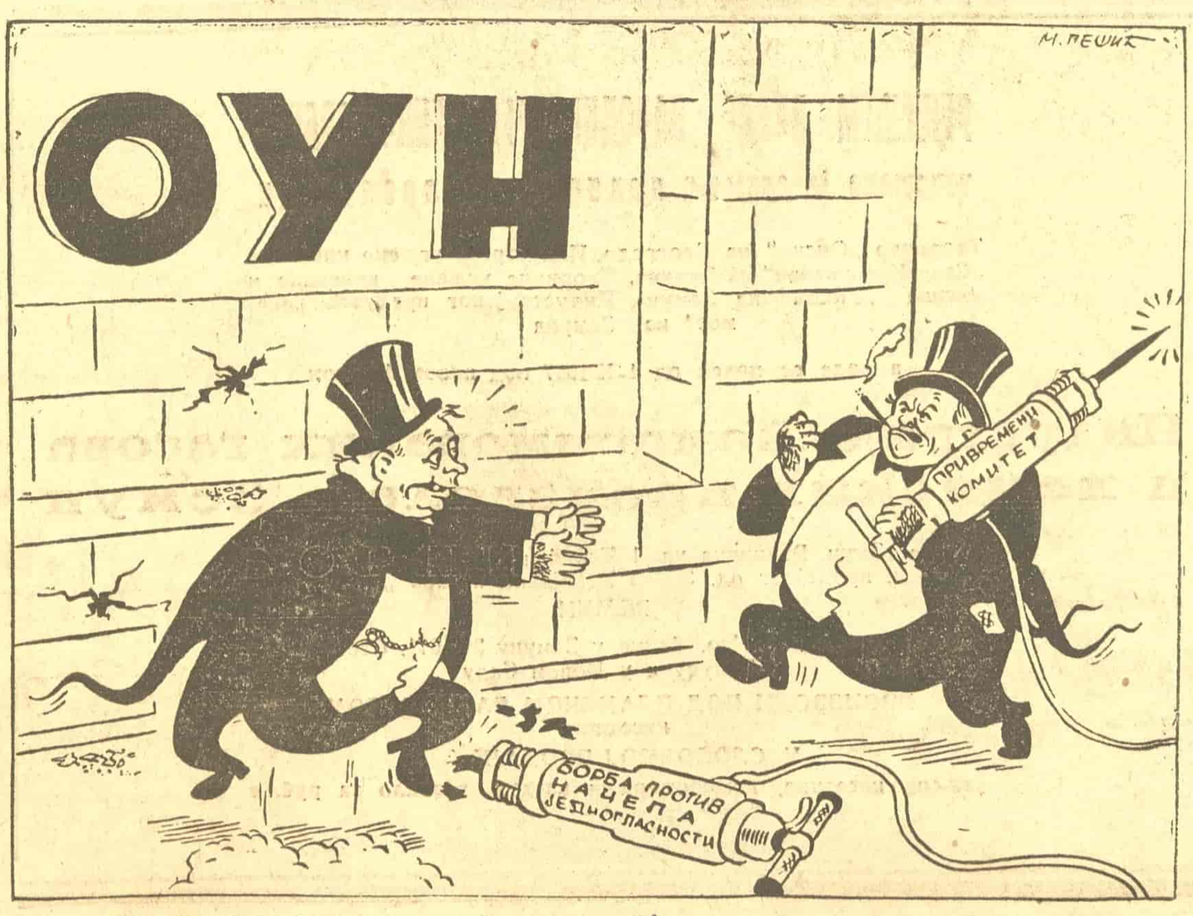

— Ево нове бургије, пошт о нам је стара пукла!

(Наставак са прве стране)

Шевић, радник Београдског водовода већ годину дана не добија од свог руководства на своје рационализаторске предлоге.

Комисије за рационализацију по предузећима такође се довољно не интересују за предлоге радника. У предузећу Комграп Никола Белић дао је предлог којим би се на једном послу уштедело 500 кубних метара грађе, 5.000 килограма ексера, неколико тона бетонског гвожђа и 30 од сто стручне радне снаге. Цела та уштеда изнела би преко милион и по динара. Техничко руководство Комграпа потпомагало је овај предлог. Међутим, Грађевинско одељење ИОНО-а одбило је предлог а примена је уследила тек после интервенције М. С. Већа, када је добар део послова био већ завршен.

Поједини стручњаци не пружају довољну помоћ радницима који дају рационализаторске или новаторске предлоге. Дешава се, чак и на Бродоградилишту Чукарица, да стручњаци одбијају да праве нацрте по замисли радника који не умеју да цртају.

Пажња награђивању новатора и рационализатора у појединим предузећима такође је била прилично слаба. Често новатори месецима чекају награду коју су заслужили својим радом. Такав је случај у текстилној индустрији „Стаљинград" где тринаест радника, о чијем је успеху обавештен цео Београд, већ дуже време чекају заслужену награду. На неким местима дају се сасвим мале награде, које не одговарају значају и уштеди која се проналаском постигла. Перо Крнетић, радник из предузећа „Анђа Ранковић" уштедео је у 1946 години предузећу 350.000 динара, а Главна дирекција, после дугог времена, наградила га је са свега 2.000 динара. Природно је да се овакви поступци не могу да одобре.

Питању размене искустава и широког популарисања новаторских и рационализаторских метода није се досад посвећивала довољна пажња, тако да је низ проналазака примењиван само у оном предузећу где су поникли, а по другим предузећима радило се и даље по старим, нерационалним методама.

Мора се констатовати чињеница да се производна саветовања, на којима би се популарисали и усавршавали предлози новатора и рационализатора, врло ретко одржавају по нашим предузећима. Било је и случајева да су поједини новатори и стручњаци настојали да прикрију од својих другова своја искуства, дајући нерадо упутства млађим друговима. Оваквог става не би било да је управни одбор синдикалне подружнице са своје стране редовно обавештавао синдикално чланство о значају популарисања искуства сваког појединца. С обзиром да се број стручних радника до краја 1951 године треба да удвостручи, радни колективи морају посветити највећу пажњу стручном усавршавању младих радника. Због тога не може бити исправан став оног новатора или рационализатора који се труди да само он, као појединац, да што више производњи, а самим тим и себи, већ је исправан само онај радник који својим залагањем доприноси да цео радни колектив, у коме се он налази, уз његову помоћ повећа продуктивност.

Недовољна примена добрих изума један је од узрока што се не може бити задовољним са данас постојећим стањем и досад постигнутим резултатима у новаторству и рационализаторству. Како може да се дозволи да на Комграповом градилишту гараже на Пиониру три до четири радника грудима исправљају бетонско гвожђе и имају на сваких 30 метара отпадак од пола метра, када постоји справа коју је конструисао инжењер Калафатовић за исправљање бетонског гвожђа. Справа Глигора Тодоровића за распростирање малтера не примењује се ни на једном градилишту. Неколико рационализаторских проналазака Илије Златковића, из штампарије Команде ваздухопловства у Земуну, којима се убрзава рад и побољшава квалитет штампе, такође се не примењују ван штампарије Команде ваздухопловства. Проналазак Милана Шмолека, радника Ортопедског завода, такође се не примењује ван његовог предузећа.

Овакво поступање са проналасцима и њихово непримењивање у највећем броју предузећа где је то могуће не сме се више дозволити. Сметње које коче брз и правилан развој новаторства и рационализаторства треба што пре уклонити.

ЗАКЉУЧЦИ

са конференције новатора и рационализатора Београда одржане 20 октобра 1947 године

Констатовано је да је покрет новаторства и рационализаторства у току 1946 и 1947 године у Београду из дана у дан јачао и да је постигао напредак великог значаја. Радници Београда и Земуна својим изумима допринели су и стално доприносе подизању продуктивности и побољшању квалитета рада.

Констатовано је такође, иако су постигнути врло значајни резултати да на местима није довољно учињено за правилан развој и омасовљење рационализаторства и новаторства. Између осталог важно је напоменути ове важније недостатке, који се очито запажају у досадашњем раду:

Недовољна активност синдикалних организација на популаризацији новаторства и рационализаторства унутар колектива.

Недовољна брига синдикалних подружница и Управа предузећа на стварању техничких услова за развој новаторства и рационализаторства.

Површно одношење појединих управа предузећа према предлозима новатора и рационализатора. Често неодговарање на њих и лабаво одношење извесних синдикалних подружница према тој слабости.

Недовољна помоћ новаторима и рационализаторима од стране стручних руководилаца у погледу савета, нацрта, прорачунавања и сл.

Недовољно коришћење искуства новатора и рационализатора путем производних саветовања, затим местимичне појаве конзервативности код појединих стручњака, па и код појединих новатора и рационализатора.

Недовољна брига о правилном процењивању као и правилном награђивању новатора и рационализатора, чему нарочито доприноси непостојање неких прописа о награђивању новатора и рационализатора.

Недовољна брига о примењивању изума који су комисиски примљени, како у самом предузећу, тако и у другим предузећима где се они могу примењивати.

Запажено је да већина ових недостатака произилази услед тога, што у Београду или макар при Министарству индустрије НР Србије не постоји тело, које би по државној линији обједињавало развој новаторства и рационализаторства и помогло решавању проблема, који ометају развој новаторства и рационализаторства. Ради тога, конференција је донела следећи закључак:

1) Учинити све да синдикалне подружнице активно поради на организовању систематског популарисања новаторства и рационализаторства у свом колективу, с тим што би пронашли и начин да своје раднике упознају чему и колико користи новаторство и рационализаторство, а исто тако да их упознају са успесима које су на томе пољу постигли други колективи.

2) Повести пуну бригу и помоћи управама предузећа да се у сваком колективу створе потребни услови за развој новаторства и рационализаторства.

3) Да синдикалне подружнице, односно комисије за рационализацију и проналаске, поведу пуну бригу о предлозима новатора и рационализатора, и да не дозволе да се на одговор чека дуже времена, као што је било случајева. (Ово нарочито важи за текстилну индустрију).

4) Да се синдикалне подружнице више побрину о ангажовању добрих стручњака за пружање помоћи новаторима и рационализаторима у стручним саветима, нацртима, прорачунавању и сличном.

5) Да се уведе редовно одржавање производних саветовања по питању проналазака и новаторства, ради коришћења искуства оних другова који су имали добре успехе у своме раду Путем производних саветовања као и путем политичког рада, појачати борбу против извесних заостатака конзервативности, објашњавати радницима штетност тога.

6) Повећати бригу (како од стране подружнице тако и од управе предузећа) о правилном и брзом оцењивању вредности предлога или проналаска као и награђивању новатора и рационализатора. Ради тога настојати да се за награђивање новатора и рационализатора, а по питању критеријума, што пре донесу нека упутства.

7) Развити већу активност на контролисању колико се усвојени изуми користе, како у самом предузећу тако и у другим предузећима где се могу користити. Путем повезивања подружнице са подружницом препоручивати па дати и струч не савете ако је потребно ради примене проналазака.

8) Предложити Министарству индустрије НР Србије да се при истом, а ако је могуће и при Одељењу индустрије и занатства, организује комисија за рационализацију и проналаске која би пратила, обједињавала развој рационализаторства и новаторства и пружила помоћ руководствима предузећа у отклањању сметњи.

РЕШЕЊЕМ ВЛАДЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

извршено је спајање привредних предузећа

Творнице „Оксид" из Београда, Индустрије угљене киселине „Сава Крњешевац" из Земуна, Творнице угљене киселине и кисика „Унион" из Земуна, Индустријског предузећа „Фемос" из Земуна

а воде се почев од 1-X-1947 под новом фирмом

Индустрија компримованих гасова и хемиских производа — Земун

Управа еЗмун, Радничка ул. 1 Телефон управе број 37-066
Телефон продајног од. 37.085 Брзојавни наслов „ИНКОГАС"
ЗЕМУН

Текући рачун код Нар. банке у Земуну 306-011. Стоваришта у Земуну и у Новом Саду

ПРОИЗВОДИ ПОД ПЛАНСКОМ РАСПОДЕЛОМ:
кисеоник
У СЛОБОДНОЈ ПРОДАЈИ:
угљена киселина, компримирани ваздух, плавило за рубље

УОЧИ ТРИДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

СОВЈЕТСКИ САВЕЗ

најбољи пријатељ народа Југославије

Октобарска социјалистичка револуција збацила је власт спахија, велепоседника и капиталиста. Ослободила је радни народ Русије социјалног и националног угњетавања. Под заставом Бољшевичке партије, коју је високо уздигао Велики Лењин, народ је узео судбину земље у своје руке. Збацивши власт омрзнутог царизма, народ је успоставио своју власт — совјете радничких, војничких и сељачких претставника. Совјетска влада издала је декрете о национализацији фабрика и предузећа, и о подели земље сељацима. Сва материјална богатства која су трудбеници створили и на којима су радили, постала су својина читавог народа. Зато је народ заволео совјетску власт.

Империјалисти капиталистичких земаља организовали су поход четрнаест држава на младу Совјетску републику, али трудбеници су под руководством Лењина и Стаљина савладали белогардејске банде и стране интервенционисте. Под заставом Лењина, Бољшевичка партија, на челу са другом Стаљином, мобилисала је све трудбенике за изградњу своје земље. Индустријализацијом, електрификацијом и колективизацијом, кроз славне стаљинске пјатиљетке, изградила се држава новога типа, домовина радника и сељака; изграђено је социјализам. Изграђена је Црвена армија, најбоља армија на свету.

Реакционарна владајућа клика старе Југославије тровала је душу нашем народу лажном пропагандом о Совјетском Савезу. Стотине најбољих синова нашег народа трунуло је по тамницама и логорима, зато што су волели Совјетски Савез. Говорити истину о Совјетском Савезу, сматрало се у старом режиму за највећи злочин Али, ни лажна пропаганда, ни прогони, ни тамнице, нису успели да угасе љубав нашег народа према Совјетском Савезу; напротив, та се љубав све више разгарала и бивала све већа.

Када је ненародна влада Цветковић — Мачек коначно пришла фашистичком блоку, наш се народ није са тим сложио. 27 марта народ је дао своју реч — да неће да везује своју судбину са фашистима. Обарајући владу Цветковић — Мачек, збрисао је и склопљени савез са осовином. Наш народ је јасно изразио своју вољу и определио се. Тражио је савез са Совјетским Савезом и наслон на Совјетски Савез. Зато су се онако крволочно и бациле фашистичке звери на нашу земљу. Благодарећи издаји петоколонашке клике, наша је земља прегажена, али није покорена.

Када су фашисти напали Совјетски Савез ни су мислили да је рат у Југославији завршен, али су се љуто преварили. На позив Комунистичке партије Југославије подигао се голоруки народ. Под руководством друга Тита, рат у Југославији тек је почео. Шта је дало снаге и смелости голоруком народу у, без борбе прегаженој земљи, да се дигне на оружје? Ту снагу и смелост улила је нашем народу велика љубав према Совјетском Савезу и вера у његову снагу и непобедивост. Та љубав и вера, у току борбе, бивала је све већа и јача. Слушајући радио Москву нападали смо се новом снагом. Заповест друга Стаљина Црвеној армији и партизанима да уништавају што више фашиста, била је заповест и нама, и ми смо их уништавали. Друг Тито нам је говорио: »Оружја има код непријатеља, треба га отети« — и ми смо га отимали. Наши борци су ишли на јуриш са покликом Црвеној армији и другу Стаљину. Последње речи на губилиштима хиљада родољуба биле су: »Живео Совјетски Савез« — »Живео друг Стаљин«. И заиста Совјетски Савез нам је био једини искрени савезник и пријатељ. Док су наши други »савезници«, преко радио Лондона, ковали у звезде издајника Дражу Михајловића и називали га херојем и »Горским царем«, нас партизане, називали су бандама. Једино је радио Москва говорио истину о нама и бодрио нас. Са нама је била Црвена армија и читав Совјетски Савез.

Црвена армија, чистећи своју земљу од фашистичких варвара, приближавала се нашој земљи. Наша су срца јаче куцала и горела од жеље да се што пре састанемо са Црвеном армијом. Дошла је Црвена армија — Ослободитељица. Никада неће наши борци и наш народ заборавити сусрет са њом. Црвена армија је помогла нашој Народно - ослободилачкој војсци да протера окупатора из земље. То наши народи не могу никада заборавити и биће вечито захвални Совјетском Савезу. Совјетски Савез нам је свестрано помогао. Помогао нам је у рату, у обнови наше ратом опустошене земље, а помаже нас и у изградњи. Помогао нас је на мировној конференцији по питању наших оправданих захтева у погледу наших граница и репарација. Помаже нас и тим, што се бори на челу слободољубивих народа за очување мира и демократије. Совјетски Свез брани нас у Уједињеним нацијама од америчких империјалиста, који нас клеветају и покушавају да нас оптуже за њихове сопствене злочине.

Западни »демократи« показују своје »демократско« лице у Грчкој и Индонезији. Уцењују својом помоћи и плаше атомском бомбом. Не бирајући средства, настоје да остваре своје империјалистичке циљеве. Труде се да организацију Уједињених нација претворе у своју прћију или да је минирају.

Совјетски Савез на челу демократских држава брани мир и демократију, разобличава империјалисте и ратне хушкаче, који путем своје гласачке машине у организацији Уједињених нација хоће да остваре своје империјалистичке циљеве. Бранећи интересе слободољубивих народа и ствар мира, друг Вишински је рекао: »Убеђени смо да у дубини душе многи од вас мисле да смо ми у праву а ипак да то не значи да ћете отворено дићи руку у вис у знак подршке наших предлога. Међутим, у сваком случају наше речи изговорене у овој дворани одјекнуће широм света. Речи истине запалиће срца милиона људи који неће и не могу прихватити неправичне оптужбе против слободољубивих народа.«

Совјетски Савез је стуб мира у свету, најбољи пријатељ и заштитник малих и слободољубивих народа. Совјетски Савез је највећи пријатељ народа Југославије.

М. БОШКОВИЋ

Совјетски књижевници

прославиће Тридесетогодишњицу совјетске власти низом издања, оећери и предавања

Совјетски књижевници привели су крају припреме за прославу 30-годишњице Октобарске социјалистичке револуције. Они ће прославити јубилеј Великог Октобра низом издања, предавања, сусрета са читалачким масама, као и изложбом која ће приказати високи, заслужени углед совјетске књижевности у целом слободоумном, напредном човечанству.

Савез совјетских књижевника посвећује јубилеју Октобарске социјалистичке револуције алманах »Година тридесета«. У овај алманах ући ће нова дела о совјетском човеку — неуморном трудбенику и градитељу. Алманах ће приказати поратни развитак и напредак разних грана совјетске индустриске и опште изградње. Поред ове књиге, која ће имати око 500 страна, часописи »Застава«, »Звезда«, »Нови свет« и »Октобар« посветиће своје свеске славном јубилеју совјетске власти.

Издавачко предузеће »Совјетски књижевник« приступило је још пре годину дана, у част 30-годишњице Великог Октобра, издавању библиотеке најбољих, најзначајнијих дела совјетске књижевности. Ова ће серија, великим делом већ објављена, обухватити укупно преко сто књижевних дела, која се штампају у масовном тиражу 170.000 примерака свако. Серија је почела новим издањем »Живота Клима Самгина« Максима Горког, а затим су изашли »Тихи Дон« Михаила Шолохова, »Како се калио челик« Николаја Островског, »Млада гарда« и »Пораз« Александра Фадејева, дела Аркадија Гајдара, Вјачеслава Шишкова, Михаила Исаковског, Павела Бажова, Александра Твардовског, и многих других славних совјетских књижевника. Ова библиотека пружа још једно сведочење о огромном идејно - уметничком значају совјетске књижевности, о високој вредности стварања совјетских писаца од Великог Октобра до данас.

У Москви, у Централном дому књижевника, биће приређена у част 30-годишњице Октобарске социјалистичке револуције изложба »Совјетска књижевност у иностранству«. Изложба обухвата дела совјетских писаца преведена и издана током последњих седам година у свим светским државама. Изложиће се око 1.500 књига, као и написи иностраних читалаца и критичара о совјетској књижевности и књижевницима. Литература објављена у земљама нове демократије добиће на овој изложби читаво једно одељење.

Исто тако, Савез совјетских књижевника приређује циклус вечери, на којима ће књижевници говорити о својим још необјављеним делима и творачким плановима. Књижевници ће, поред тога, читати Московљанима своја нова дела. У овим вечерима учествоваће и уметници московских позоришта. Одржаће се и вече посвећено првим годинама совјетске књижевности.

Централни дом књижевника организује низ предавања о достигнућима Совјетске државе у току 30 година и о развитку совјетске књижевности — прозе, поезије, позоришне књижевности и кинодраматургије. Предавања ће држати најистакнутији књижевници и проучаваоци књижевности.

Биро за пропаганду књижевности при Савезу совјетских књижевника организује вечери, и то како у Москви, тако и у другим совјетским градовима. У главном граду СССР одржаће се око 200 таквих вечери, а поред тога књижевници ће посетити више градова и области Совјетског Савеза, где ће пред масама трудбеника говорити о достигнућима, развитку и великим задацима књижевности земље социјализма.

★

За време совјетске власти, број књига штампаних на језицима народа СССР повећао се 32 пута. Књиге се сада штампају на 119 језика. Дела Толстоја и Горког преведена су на 66 језика разних народа, дела Шекспира — на 20 језика, научна дела Дарвина и Тимирјазева — на 11 језика и тако даље.

Само у Туркменији, која је пре 30 година била најзаосталија погранична област Русије, штампано је више књига него 1913 године на територији десет садашњих совјетских република.

УОЧИ ТРИДЕСЕТГОДИШЊИЦЕ ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

РАДНИ ПОДВИЗИ

лењинградских трудбеника

За наше рачунање времена не важе закони астрономије", — рекао је мајстор једног од најпознатијих лењинградских завода.

Зашто су астрономски закони неприменљиви у заводу, у коме ради овај човек?

Зато што су и мајстор, и његово одељење, и цео завод одавно прекорачили границу 1947 године. Завод ради према производном календару за 1948 годину. Овогодишњи план потпуно је извршен.

Овај завод не претставља у Лењинграду никакав изузетак. У граду великог Лењина има преко сто таквих индустриских предузећа.

Пре неколико месеци сви листови Совјетског Савеза објавили су писмо радника и инжењера групе лењинградских завода, писмо у коме су они позивали да се широко и снажно развије социјалистичко такмичење у част 30-годишњице Велике октобарске социјалистичке револуције. Сва индустриска предузећа СССР одушевљено су прихватила предлог трудбеника лењинградске индустрије.

И у овом широком такмичењу његов иницијатор Лењинград задржао је водећу улогу.

Радни подвизи у част претстојеће славне годишњице и настојање да се што више напредује у творачком раду претстављају данас најзначајније појаве у јавном животу Лењинграда.

Сваког вечера пред микрофоном радио-центра говоре најбољи људи лењинградских завода. Они причају Лењинграду и целој земљи о току предоктобарског такмичења у њиховим заводима, заводским одељењима, бригадама.

После старог машинбравара, сведока и учесника трију револуција, човека који је стручно оспособио стотине и стотине ученика, говори млада тканља. Пратио сам рад радиоцентра у току седам дана. У среду је говорио инжењер-хемичар, у четвртак столар-стручњак за израду намештаја — учесник Великог отаџбинског рата, резервни официр и носилац трију ратних ордена. У петак се пред микрофоном појавио омладинац који је за време блокаде Лењинграда отпочео свој раднички стаж у једном од лењинградских индустриских предузећа. У суботу смо чули глас човека који има изванредно интересантну биографију. Бивши авијатичар војног ваздухопловства, он је доживео за време рата више десетина сусрета са немачким фашистима у ваздуху. Тешка рана приморала га је да се растане са својим позивом. Данас је он техничар у једном заводу.

Сви ови људи претставници су огромне радне породице Лењинграда, породице која сваког дана постаје све већа и моћнија.

Сећам се пролећа и лета 1944 године. Још се водио рат, али период блокаде Лењинграда био је већ у прошлости. Тих дана често сам обилазио два индустриска лењинградска рејона — Нарвски и Володарски. Многа индустриска предузећа била су још затворена, други заводи и фабрике тек су приступили раду. Далеко од Лењинграда — на Уралу, у Сибиру вршио се утовар првих композиција са машинама које су за време рата биле евакуисане из Лењинграда, а сада су се враћале. У Лењинграду је тек почињала велика обнова града и његове индустрије.

После годину дана, 1945, још су се осећале тешкоће, с којима је био скопчан период обнове овако великог индустриског и културног центра као што је Лењинград, и то обнове после дуге и тешке блокаде.

Да наведем карактеристичан пример. У пролеће 1945 године на улазу у једну вишу лењинградску школу била су истакнута два саопштења. Прво од њих говорило је о распореду полагања испита, а друго — о дежурствима у ложионици зграде. Студенти су вредно радили прелазећи обиман школски материјал, а напоредо с тим сами су оправљали просторије школе и бринули се о ложењу. У том времену овакво „удруживање професија" било је заиста неизбежно. Тада су и научници узимали активног учешћа у раду на уређењу библиотека и лабораторија: књиге и лабораториски предмети били су враћени из градова у којима су се налазили од првих месеци рата.

Улаз у лењинградски комбинат за прераду меса »Киров«

Научници су учествовали и у оправци просторија.

Прошле су још две године и у облику, у животу херојског града догодиле су се нове промене. Лик Лењинграда у јесењим данима 1947 године знатно се разликује од његовог изгледа средином 1945. Од дана ослобођења града нису минуле још ни четири године, али је већ извршен џиновски рад на обнови. Грандиозан је размах нових подухвата у подручју изградње.

Лењинград је данас огроман, жив, активан град, један од највећих центара културе и индустрије. У њему раде десетине виших школа и научничко-истраживачких установа. Скоро сва индустриска предузећа која су постојала пре рата дају данас продукцију Совјетској земљи. Лењинград се обнавља као моћна база савремене технике, као велики центар израде машина. Лењинград поново даје турбине и стругове, апарате и трансформаторе, разне машине и алатке.

Лењинград је успоставио своје пређашње индустриске и културне везе са целим Совјетским Савезом. Из године у годину он проширује и продубљује ове везе.

Још има трагова ратних рушења — треба имати у виду да је блокада Лењинграда трајала 900 дана, а од тренутка када је одјекнуо последњи пуцањ у другом светском рату још није прошло толико времена. Али на сваком се кораку види да трагови рата постепено ишчезавају, уклањајући се испред оног новог што из дана у дан расте на очиглед становника огромног Лењиновог града.

У предграђима су ожиљци рата нешто виднији. Биће потребно још много рата да би се дворци Петродворца, града Пушкин, Гатчине, Павловска — дворци које су опевали руски песници, а које су уништили хитлеровци — обновили у њиховој пређашњој лепоти. Али на овоме се вредно ради. Пре кратког времена у херојском летопису обнове Лењинграда забележен је нов догађај: проradило је више водоскока у Петродворцу.

Такав је Лењинград данас. У чему је извор моћи што обнавља славни, херојски град који је за време рата толико препатио? Ако желите да добијете одговор на ово питање, укључите увече радио. Чућете говоре истакнутих људи предоктобарског такмичења у Лењинграду, претставника огромног производног колектива. Извор ове моћи је у самопрегорном раду трудбеника Лењинграда.

С. МАРВИЋ

Совјетски Казахстан пред прославу

У Совјетском Казахстану, као и у свим другим републикама СССР, врше се врло велике припреме за прославу тридесетогодишњице совјетске власти. Славни датум затећи ће хиљаде и хиљаде казахстанских трудбеника на грандиозном делу изградње канала „Киров". Овај канал знатно ће допринети даљем привредном напретку Републике. Канал ће снабдети водом оне делове некадашње „Гладне степе", у којима наводњавање још није спроведено.

Некад су речи „Гладна степа" изговаране са страхом. Неплодна услед безводности, она је изгледала неосвојива за пољопривреду. Али по доласку совјетске власти видело се да је овакво схватање претстављало само последицу неиницијативност и неупућености у напредне методе рада. Захваљујући неуморном старању руководства Совјетске државе, захваљујући примени револуционарних начина рада, Казахстан је из основа изменио после Велике октобарске револуције свој лик и огромно се уздигао у привредном и културном погледу. Главни град Казахске ССР Алма-Ата имао је 1926 године 45 хиљада становника, а 1939 — већ 230 хиљада. У истим џиновским размерима напредовала је општа изградња некад заосталог и сиромашног краја. Обимним радовима на наводњавању „Гладна степа" је привредена обради. Ови радови, као што је већ речено, настављају се изградњом канала „Киров" који све дубље улази у степу. Изградња има обиман значај свенародног подухвата казахских трудбеника. Напоредо са напредовањем радова, ово подручје добија све веће и веће количине воде. Ничу нова колхозна села. У некада мртвој и суровој степи сложно и радосно раде колхозници — одгајивачи памука, трудбеници високих приноса пшенице. Број становника некадашње „Гладне степе" расте из године у годину.

У знаку претстојеће прославе тридесетогодишњице Великог Октобра на терену радова широко се развила изградња станбених кућа и пољопривредних зграда. У врло кратком размаку времена на обалама канала подигнута су четири колхозна села. Саграђено је 550 кућа. На места изградње нових колхозних села стално долазе камиони и кола, којима се превози грађевински материјал. Многи колхозници из других крајева Совјетског Казахстана долазе у ову област знајући да ће она изградњом канала постати изванредно плодна, о чему сведоче велики успеси постигнути у другим, већ наводњеним деловима степе. За ове колхознике сада се подиже још 700 кућа.

НОВЕ ОПЕРЕ СОВЈЕТСКИХ КОМПОЗИТОРА У ЧАСТ ТРИДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

Колектив московског Великог позоришта с одушевљењем спрема за извођење нову оперу познатог совјетског композитора Вана Мураделија „Велико братство". Опера, чија се радња догађа на Северном Кавказу, широко и продубљено обрађује тему хероизма бољшевика — организатора новог социјалистичког живота, бораца за народну слободу и срећу, за велико братство свих народа СССР.

Раније славан као композитор — симфониста, Мурадели је овим делом, како истичу критичари који су се упознали са опером „Велико братство", дао значајан допринос совјетском музичком стварању.

Као и опера Мураделија, у част тридесетогодишњице Великог Октобра написано је оперско дело Д. Кабалевског: „Непокорени", надахнуто чувеним истоименим романом Бориса Горбатова. Кабалевски и аутор либрета „Непокорени" Цењин, истакли су снажно и многострано ликове несаломљивог совјетског родољуба старог мајстора Тараса и осталих бораца против фашистичког окупатора.

Лењинградско оперско и балетско позориште „Киров" приказаће први пут у част тридесетогодишњице Велике октобарске револуције нову оперу. И. Ђержинског „Кнез—језеро", написану по делу једног од најистакнутијих украјинских партизанских бораца за време Отаџбинског рата Петра Вершигоре: „Људи чисте савести".

Совјетски композитори написали су у част тридесетогодишњице Великог Октобра огроман број симфониских и других дела.

ФРОНТ ДЕМОКРАТИЈЕ У СВЕТУ

Прогон демократски настројеног грађанства у Грчкој постаје све већи нарочито после забране демократских листова „Ризоспастис" и „Елефатерија Елада". Оно што није учињено за време ненародне владавине тринаест влада које су владале пре доласка Софулиса, учинио је Софулис непосредно после ступања на власт. Забрана ових листова уследила је после извршења злочиначке пресуде над 52 демократска грађана.

* *

Пре кратког времена у угљенокопима Гримторф у Јоркширу ступили су рудари у штрајк одбијајући захтев Државне дирекције за угаљ о повећању производње. Оправдање за ово одбијање радници су имали у чињеници што је под садашњим условима немогуће постићи такво повећање продукције. Штрајк радника из Гримторфа захватио је до сада преко 60.000 рудара у више од 60 угљенокопа у Јоркширу. Нарочити одбор који је испитао услове рада у угљенокопима завршио је рад и поднео је извештај у коме се истиче да су раднички захтеви потпуно оправдани.

* *

У Болоњи и у читавој истоименој провинцији заказан је општи штрајк у знак протиста против самовољног отпуштања радника.

* *

Покушаји холандских империјалиста да привуку на сарадњу индонежанске републиканске намештенике потпуно је пропао, јер се само један и по проценат од укупног броја републиканских намештеника јавило да сарађује с Холанђанима у окупираним областима. Влада Индонежанске Републике објавила је декрет према коме ће сви колаборационисти бити позвани на одговорност због свог протународног деловања.

* *

После декрета „о забрани екстремистичких идеја" који је издао претседник Бразилије Дутра прогон демократских елемената у Бразилији постаје из дана у дан већи. Овај реакционарни декрет омогућује угушивање и најмањих манифестација слободних мисли, стављајући све мозгове у окове и свакодневно одводећи на робију и губилиште најбоље људе Бразилије.

* *

У Каиру већ неколико дана траје општи штрајк намештеника телефонске службе који су поред захтева за побољшање животних услова били приморани да ступе у штрајк због лошег поступања власти према њима. Државни тужилац наредио је хапшење вођа штрајка. У Каиру су избиле демонстрације у знак протеста због хапшења синдикалних функционера.

* *

У демократској Републици Албанији ради унапређења пољопривреде посвећује се велика пажња мелиорацији земљишта. Исушивањем је до сада добијено преко 6.700 хектара плодног земљишта, не рачунајући радове на исушивању језера Малић. Изграђено је 226 километара канала за наводњавање, којима се наводњава 8.320 хектара земљишта.

* *

Демократски борци у Шпанији изложени су све бешњем терору фашистичке франкове полиције. Према вести агенције Рајтер полиција је из мадридског затвора изненада одвукла у непознатом правцу борца за слободу шпанског народа Августина Зорао са још тројицом његових другова, политичких затвореника. Остали затвореници из овог затвора потписали су заједничку изјаву у којој се изражава велика забринутост за судбину Августина Зорао и његових другова.

* *

У ослобођеним областима Кине индустриски радници су добровољно повећали радно време да би потпомогли Народно-демократску армију која је пре кратког времена отпочела велику офанзиву против Чан Кај Шека. Као резултат ових напора демократског радништва у провинцијама Шанси, Чахар и Хопеј израђено је за десет дана толико грана та колико се раније производило за месец дана.

* *

Румунски земљорадници из округа Тутова организовани у земљорадничком фронту одали су признање влади др Петра Грозе и њеном раду на демократизацији земље тражећи најстрожије казне за нацинал-царанисте Манјуа и Михалакеа који су оптужени за проту-народну делатност.

* *

Врховни привредни савет Бугарске завршио је израду Петогодишњег плана за формирање виших и средњих кадрова, разних стручњака за индустрију, занатство, пољопривреду, транспорт, електрична предузећа и грађевинарство.

СУЂЕЊЕ НАЦИСТИЧКИМ ОРГАНИЗАТОРИМА ТЕРОРА И ПЉАЧКЕ У СРБИЈИ

Данкелман и Нојхаузен

Суђење групи нацистичких ратних злочинаца на челу с Данкелманом и Нојхаузеном потсећа нас на најтеже дане у животу наших народа. Ово суђење, које је отпочело пред Војним судом у Београду, чини да се пред нама опет, али сада само кроз оптужницу и јадне исказе крвавих велможа доведених на оптуженичку клупу, јављају ужасне слике које су до пре неколико година биле стварност наших градова и села.

*

Данкелман је име које смо запамтили са великих плаката излепљених по зидовима и стубовима 1941 године, плаката на којима је свака друга реч била „стрељати" и „стрељан". Данкелманово име стајало је на тим претећим објавама и објавама које су, ради застрашивања, обавештавале о извршеним страхотама, јер је Данкелман био први по чину Хитлеров емисар у Београду и Србији — командујући генерал и војни заповедник Србије.

Као војни заповедник Данкелман је био носилац и организатор система терора и пљачке, масовног убијања људи, паљења, рушења и отимања имовине. Неисцрпна је листа крвавих злочина, најтежих страдања којима је био изложен наш народ у току окупације. На тој дугој листи прва недела, она која су нас блиско упознала са хитлеровским бесом, о коме смо дотле само понешто знали кроз причу и вест, — припадају управо Данкелману. Тај део који на дугој листи злочина припада Данкелману такође је веома дуг. Наредбодавац бечкеречког, стрељања (деведесет „истакнутих комуниста", како је онда јавила нацистичка пропаганда) јесте Данкелман. Скела, село спаљено и сравњено са земљом, село у коме је одједном убијено педесет мушких глава — опет је дело Данкелманово.

У недељу, 17 августа, на Теразијама у Београду, о канделабрима зањихала су се тела родољуба који су обешени ради застрашивања народа. Иза тих страшних вешала на главном тргу у нашем главном граду стајала је такође сенка у униформи „командујућег генерала", мрачног хитлеровског убице који у својој командантској канцеларији, на чистој зеленој чохи, спокојно потписује прљаву наредбу да са канделабра употребљених као вешала падну капи крви на београдски плочник. Крвави Данкелман са свом својом „командантском прибраношћу, усретсређеном само на убиства и пљачку, стоји и иза убиства, иза стрељања педесет Београђана извршеног на дан 5 септембра у циљу одмазде за једног рањеног нацистичког војника — неваљалца.

Хашки регламан изричито забрањује окупационој сили употребу колективних казни. Основни појмови о правичности захтевају да свако одговара само за своја дела. Али Хитлеров генерал донео је у Србију, која је устала да се бори, друге обичаје нимало у складу са Хашким регламаном, у пуној супротности са сваким присенком правде. Данкелман је био тај који је, спроводећи у дело Хитлеров план за уништење наших народа, одредио да се у Србији за сваког Немца који погине од народног гнева убије стотину, а за рањеног педесет Срба. Крагујевац, Краљево и друге масовне гробнице, расуте широм Србије, Бањички логор, попаљена села — све је то проистицало из опште наредбе о мерама одмазде коју је потписао Данкелман, отупело створење са људским ликом које, у суром шињелу, седи сада на оптуженичкој клупи у Војном суду.

Да би лакше могао да спроводи терор и врши пљачку у Србији, Данкелман је створио и Недића, формирао његову квислиншку владу. Недићеви злочини над српским народом — у исти мах су и Данкелманови злочини.

*

Нојхаузен се пред судом није појавио у белим рукавицама, које је некад обавезно имао на нацистичким парадама. Али његов злочин, који је у суштини потпуно наг и крвав, као да би да се сакрије у ове беле „господске рукавице. Наиме, Нојхаузен није никакав „командујући генерал". Он није давао команду: „пуцај". Био је само — Хитлеров генерални опуномоћеник за привреду у Србији. И испуњавао је једино оно што је њему и његовим друговима у пљачци говорио Геринг.

Нојхаузен није пуцао из митраљеза, ма да је показивао где и кад треба да се проспе који рафал и која кућа да се запали, да би народ, тако заплашен, дао хлеб који без тога Нојхаузен не би успео да му отме. Нојхаузенов злочин зове се реквизиција, али незаконита и претерана, вршена уз помоћ целокупног окупаторског апарата, реквизиција која цеди последње сокове, отима последњи грам, исцрпљује до смрти. Називи Нојхаузенових недела умеју да буду и још скромнији, као: валутарна политика или увођење максимираних цена.

Пљачкашке очи Нојхаузена нису у Србији виделе само материјална добра која су створили наши људи. Хитлеров привредни опуномоћеник узео је да што је могуће више исцрпе и снагу оних које је на све друге начине пљачкао. Ропски рад у Немачкој, као и у Бору и Костолцу, он је организовао.

Али Нојхаузен, господин у белим рукавицама, није наш познаник само из ратних дана. Дошао је он у Југославију још пре рата, 1937 године. Обичан петоколонаш ипак није. Он 6 априла није пуцао на нашу војску из прикрајка, са прозора. Он је „само" организовао пету колону, организовао политичку, војну и привредну шпијунажу у Југославији.

*

Сећање на страшне злочине на која нас наводи суђење Данкелману и Нојхаузену буде у нама ново гнушање према онима који су злочине извршили. Сем тешких злочинаца Данкелмана и Нојхаузена који су доспели пред суд наших народа, ми овом приликом мислимо и на оне убице, на оне ратне злочинце који нам још нису изручени а који — да би злочин био кажњен — треба да буду доведени пред наш суд. Ми се притом гнушамо на оне који ратне злочинце заштићују.

Нацистички злочинци пред судом

Добровољно залагање Београђана

У времену од 12 до 20 октобра 13.414 добровољних радника Београда дало је 36.350 добровољних радних часова

За последњу седмицу добровољних залагања чланова Фронта Београда, не може се рећи да је задовољила. Нагле хладноће и промењено радно време у установама учинило је да је на радилишта излазио много мањи број добровољних радника. Изузетак чини Осми рејон (Земун) који је, баш последњих дана, форсирао радове и извео на радилишта 2.913 добровољних радника.

Иначе, резултати по рејонима су следећи: Први рејон извео је 739 добровољних радника и дао 2.127 радних часова. Други је извео 2.119 радника и дао 5.863 радна часа. Трећи је извео 2.444 добровољна радника и дао 6.553 радна часа. Четврти је извео 860 и дао 2.453 радна часа. Пети је извео 2.011 и дао 6.388 радних часова. Шести је извео 1.701 радника и дао 4.375 радних часова. Седми је извео 627 добровољних радника и дао 1.917 радних часова и Осми је извео 2.913 добровољних радника и дао 6.674 радна часа.

Укупно је изишло на радове 13.414 добровољних радника, који су дали у овом раздобљу 36.350 радних часова.

Грађани Првог рејона на добровољном раду

Данас се одржава свечана конференција
Градског одбора Народног фронта Београда

После Другог конгреса Народног фронта Србије одржана је годишња Градска конференција Народног фронта Београда. Она је оценила дотадашње резултате и поставила нове задатке за даљи рад.

После скоро четири месеца, за које се време одвијао добровољни фронтовски рад београдских организација Фронта, на дан 21 јуна, сазвана је проширена седница са задатком да претресе дотадашње резултате рада и учињене пропусте, као и да оцени како су и уколико су задаци испуњени.

На овој проширеној седници је секретар Градског одбора Народног фронта Добривоје Радосављевић, одржао исцрпан реферат о раду чланова Народног фронта Београда за протекло време, а поред тога примљен је план рада фронтовских организација за отсек времена: јули—децембар 1947 године.

Да би се постављени план испунио, па и премашио, да би се дао јачи и шири замах раду градских организација Народног фронта, да би се што више допринело испуњењу Петогодишњег плана, Градски одбор Народног фронта објавио је такмичење међу београдским рејонима. Такмичење је заказано за време од 1 августа до 29 новембра. Решено је да најбољи од осам београдских рејона добије прелазну заставицу и поклон, као награду за своје залагање у добровољном раду по свим секцијама фронтовске делатности. Рејонски одбори Фронта, са своје стране, истовремено су установили прелазне заставице за додељивање најбољим основним организацијама у оквиру својих рејона. На тај начин, организовано је и такмичење основних организација рејона међу собом.

Првога октобра навршило се два месеца од почетка овог такмичења. Рејони су одмах приступили сумирању резултата рада свих основних организација на својим територијама, и путем свечаних конференција саопштавали су резултате и додељивали прелазне заставице најбољим основним организацијама.

Градски одбор Народног фронта примио је извештаје рејонских одбора и на основу тих резултата специјалан жири, који је изабран на седници Градског одбора Фронта, одредиће који београдски рејон заслужује част да понесе прелазну заставицу за своја залагања у времену од првог августа до првог октобра.

Данашња свечана конференција истаћи ће успехе и пропусте, а уједно ће се осврнути на наредне задатке, који стоје пред фронтовским организацијама, за преостало време, до 29 новембра када се такмичење завршава.

*

Добровољни рад чланова Народног фронта Београда има из дана у дан све организованију форму и евиденција се води са све више смисла и тачности. С обзиром да су досадашњи резултати умногоме допринели срећивању прилика и уређењу нашега града, с обзиром да су показани успеси у свим гранама фронтовске делатности, то је сасвим разумљиво што се и данас, као првих дана, приступа раду са пуно одушевљења и спремности да се савладају све тешкоће.

Зато ће, не само ово такмичење, већ и сва следећа имати све више и више успеха; зато ће залагање добровољних радника Београда бити знатан допринос у испуњењу Петогодишњег плана.

Радне акције грађана
Загреба и Љубљане

ЗАГРЕБАЧКА ДЕОНИЦА АУТОСТРАДЕ БИЋЕ ДОВРШЕНА ДО 28 ОКТОБРА

Загребачки добровољни радници, који у оквиру својих рејонских фронтовских екипа раде на загребачкој деоници Ауто-страде, приводе крају своје радове, радећи форсирано, како би испунили обавезу и завршили деоницу до 28 октобра.

Услови рада знатно су се погоршали, с обзиром на временске прилике, па ипак је за раздобље од десет дана, у последње време, изведено на радове 36.538 лица, од којег су броја 15.666 жене.

Први загребачки рејон извео је на радове 7.632, други 5.254, трећи 4.113, четврти 1.720, пети 4.588, шести 7.970 и Железница 248. Дато је укупно 113.280 радних сати.

Ма да су ове цифре знатне, с обзиром на раније показане резултате, Градски одбор Фронта позвао је, путем фронтовске штампе, добровољне раднике Загреба, да узму, у овим завршним радовима, што бројнијег учешћа, како би дата обавеза, да се загребачка деоница Ауто-страде доврши до 28 октобра, била испуњена.

★

ЉУБЉАНСКИ РЕЈОН „ЦЕНТАР" ДАО ЈЕ У ТАКМИЧЕЊУ 22.656 ДОБРОВОЉНИХ РАДНИКА

Недавно је у Љубљани одржана свечана конференција Градског одбора Ослободилне фронте Љубљане, на којој су раздељене златне, сребрне и бронзане значке онима који су се највише залагали у добровољном раду, а једновремено је проглашен и рејон-победник.

Љубљански рејон „Центар" дао је у досадашњем такмичењу 22.656 добровољних радника, који су остварили 77.168 радних часова. Други по залагању је рејон Бежиград—Шишка, који је извео 3.727 добровољних радника и дао 17.622 радна часа. Рејон Мосте извео је на радове 9.007 добровољних радника, који су остварили 24.246 часова рада. И остали рејони: Раковник, Поље, Шт. Вид и Јежица заложили су се примерно.

Најбоље основне организације Београда

Недавно су по свим рејонима одржане свечане конференције на којима су извршене предаје прелазних заставица најбољим основним организацијама, за постигнуте резултате у раду, у току месеца септембра.

У Првом рејону прелазну заставицу је добила Седамнаеста основна организација (Симина и Јевремова улица), а Двадесет и шеста основна организација добила је по пети пут заставицу као најбоља у добровољним радовима.

У Другом рејону најбоља је Дванаеста основна организација (део Далматинске и Рузвелтове улице). Она је у добровољном раду пребацила примљене обавезе за 64,48%, то јест, на место 1850 часова, колика је била обавеза, њених 1074 фронтовца дали су 3063 радна часа. Дванаеста основна организација је најбоља у вођењу евиденције и прва је у слању извештаја.

У Трећем рејону најбоља је Шеста основна организација (Теразије). Она је по свим секторима равномерно одговорила задацима.

У Четвртом рејону прелазну заставицу добила је Двадесет и друга основна организација, која је на свим секторима рада постигла најбоље резултате. Фронтовци Двадесет и друге основне организације дали су у току месеца септембра 1975 радних часова.

У Петом рејону најбоља је Седамнаеста основна организација. Чланови ове организације дали су у току месеца септембра 3497 радних часова. Рад на свима осталим секторима био је врло жив.

У Шестом рејону Шеснаеста основна организација је дала највише часова на добровољном раду. Радило је 350 фронтоваца и дало 1200 радних часова. Трећа основна организација је најбоља на свима осталим секторима и она је добила прелазну заставицу.

У Седмом рејону најбоља је Прва основна организација (Сењак). Она има четири радне бригаде у којима је, у току месеца септембра, радило 848 чланова Фронта и дало 3279 радних часова.

За Земун подаци недостају.

Задаци и слабости
основних фронтовских организација

Преглед рада организација Народног фронта у месецу септембру показује на једној страни далеко боље резултате но у ранијим месецима, а на другој јасније истиче и потцртава разне слабости у раду руководећих органа основних организација и неких секција при рејонским одборима Фронта. Због тих слабости знатно су умањени општи успеси, које је Фронт постигао на извршењу свог шестомесечног плана. Иако ће коначна оцена свега тога тек да дође, сада већ можемо говорити о недостацима које морамо отклонити да би наши успеси у наредним месецима били већи.

Пре свега проблеми које решава основна организација, наиме проблеми са њеног терена, морају испуњавати већи део програма рада, него што је то био случај до сада. То значи, да основна фронтовска организација, поред општих питања, мора у свом плану имати и своје посебне задатке, који проистичу из особености њеног живота и услова деловања. То значи, даље, да се дневни ред састанака извршних одбора основних организација не мора увек поклапати са дневним редом рејонских одбора, који дају директиве и налоге за рад на терену. Истина, важнији и претежни део посла обухватиће задаци које постављају рејонски одбори, али упоредо с њима треба решавати и она питања, која су од користи и вредности за живот саме основне организације. Постављајући и решавајући таква питања, основне организације помажу рејонским одборима и вишим органима Фронта у њиховом практичном раду на терену. Оне у пракси проверавају животну способност и правилност директива, које су добиле и обавештавају о њиховим недостацима, захтевајући да се отклоне. Из тога произилази, да основна организација не сме да чека „преношење" директива, и ако ових нема — да скрсти руке, већ да сама допуни програм рада проблемима, које живот свакодневно избацује. Оквирни план већ постоји и ми можемо на основу њега разрадити своје планове, који ће обухватити све детаље и појединости, које чине саставне делове главних питања из општег плана.

Ако се свакодневно постављају захтеви за ангажовање добровољне радне снаге на грађевинским радовима и план за ово унапред саставља, по другим секторима има више могућности за развијање властите иницијативе. Нарочито ту може доћи до изражаја секција за уређење насеља, која је, међутим, у протеклом периоду готово свуда показала најслабије резултате. Још увек има много запуштених травњака и скверова, доста неуређених плацева и дворишта, срушених ограда и зидова, гомила набацаног шута, закрчених пролаза, неугледних фирми, и тако даље, — а све се то налази на теренима основних организација, непосредно пред њиховим очима. Рејонске секције и Градска секција не могу то из даљине све уочити, зато морају од основних организација систематски добијати обавештења о њиховим потребама. Исто тако, и по сектору социјално - здравственом има обиље питања, на први поглед мало важних, али у суштини прилично актуелних, која основне организације могу решавати на својим теренима. Опште је позната ствар да је чистоћа града у доста лошем стању, нарочито по периферисним деловима, а и када се акције чистоће спроводе, слаб је одзив људи, иако смо сви прилично заинтересовани. Теренска организација не мора само технички да спроводи акцију чишћења, али она не спроводи увек утицај Фронта да се грађани правилно односе према овом проблему. Још увек, код извесних људи влада расположење да се према општим питањима односе, као да се „њих то не тиче". А могли би се позабавити и тим питањем — ко недозвољено избацује ђубре на улицу или квари сандуке и корпе за отпатке. Могли бисмо утицати на грађане да у зимским данима посвете пуну пажњу чувању водоводних инсталација у зградама, и уопште развити код њих јачи интерес према чувању народне имовине. Задаци о којима свакодневно говори наша штампа, везани су добрим делом и за властите проблеме многих основних организација и у том општем склопу питања наћи ће се богат садржај за рад и активност на терену.

Основне организације могу да развију интензивни културно - просветни и агитациони рад међу својим чланством. Читалачке групе, кружоке и предавања треба организовати уз помоћ рејонских одбора, али показати и своју иницијативу у избору тема и материјала. Предавачи, које шаље рејонски одбор на тражење основне организације, помажу политичком уздизању маса и проширују видокруг грађана, помажући им да боље разумеју текуће догађаје. У тражењу најактуелнијих тема и обрађивању материјала треба прилагодити начин рада потребама људи, јер у раду с људима нема места равнодушности, формализму. Отуда основна организација, боље но ико, може оценити актуелност извесних питања и сигнализирати за њихово обрађивање.

Рад Фронта постаје сваким даном све разноврснији и свестранији. Захваљујући искуству најбољих активиста лако се решавају и најсложенија питања, која се поставе пред наше организације. Али и ту се показује једна озбиљна слабост, која још увек прати неке секције при рејонским одборима Фронта. Реч је, наиме, о евиденцији која баца рђаву слику на рад многих организација Фронта. Статистички подаци су често непроверени, напамет набацани и на брзу руку прикупљени. Они нису верна слика активности наших основних организација, напротив, такви подаци им праве веома рђаву услугу. Типичан пример за ове непроверене податке су тобожњи резултати неких секција по културно-просветном сектору. Једна је известила — да су на двема колективним посетама Изложби совјетских сликара учествовале две хиљаде грађана, или да су некој приредби присуствовале по две-три хиљаде људи. Друге секције немају ни каквих података о раду, иако се позитивно зна да је таквог рада било. То долази отуда, што секције не контролишу извршење постављеног плана, већ се он спонтано спроводи. Тек кад се затраже подаци о раду, онда се ови напамет дају или се обично каже — да „о раду нема података". То се често провлачи од основне организације преко рејонског извештаја до Градског одбора, који мора да одбаци неосноване и нереалне резултате при коначној оцени рада целе организације Фронта. Али, и градске секције нису увек указале довољно помоћи одговарајућим секцијама у рејонима, нити су се заложиле за њихово организационо учвршћење. Зато се и могло десити да у неким рејонским извештајима стоји да та и та секција уопште и не постоји, или се свела на свега једног или двојицу људи. Таквим секцијама ни рејонски одбори нису указали потребну пажњу нити су контролисали њихов рад. На њихово тражење помоћи одговарало им се понајчешће — „снађите се некако".

Примери доброг и правилног рада су секције добровољног рада у грађевинарству и секције за развијање веза са селом. Свакодневни контакт са руководиоцима радних бригада и повезаност рејонских и градске секције за добровољни рад омогућили су да се шестомесечни план рада премаши у року од три месеца за више од сто хиљада радних часова. Отуда ће, несумњиво, резултати тога рада, који су — захваљујући доброј и правилној организацији — потпуни и тачни, највише утицати на коначну оцену рејона у такмичењу.

Милош МИЛИЧКОВИЋ

РЕЈОНСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ У ПОСЕТИ СЕЛИМА

У оквиру велике акције за зближење села и града и две екипе Седмог рејона посетиле су последњих дана сељачку радну задругу „Марко Орешковић" у селу Накову код Кикинде и сеоску радну задругу „Подунавље" у Осипаоници.

Прва екипа однела је, као поклон чланова Фронта Седмог рејона, задрузи „Марко Орешковић" једна народна кола, банатског типа, четири сејачице ,један радио-апарат и малу апотеку. Друга екипа однела је задрузи „Подунавље" једна народна кола, два плуга, једну дрљачу, радио-апарат и малу апотеку.

★

У вези са све активнијим радом на продубљавању повезивања села и града, две делегације Петог рејона, састављене од претставника масовних организација, свака од по шест чланова, посетиле су сеоску радну задругу „Турија" у селу Лоћика у Срезу моравском и сеоску радну задругу „7 јули" у селу Омољици код Панчева.

Прва делегација, која је ишла у село Лоћику, однела је сеоској радној задрузи „Турија" једну сејачицу, један трijер, једну сечкалицу и пар амова. Делегација је наишла на срдачан пријем и приликом посете упознала се са проблемима и тешкоћама ове задруге, тако да ће даља веза имати могућности да се правилно развија.

Друга делегација је однела сеоској радној задрузи „7 јули" једну косачицу, једну сејачицу за кукуруз, једну пумпу за заливање и једну прскалицу за поливање повртњака.

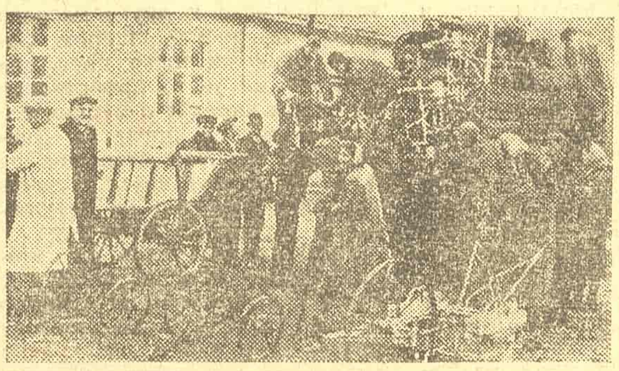

Пред одбором Седмог рејона припремају се екипе

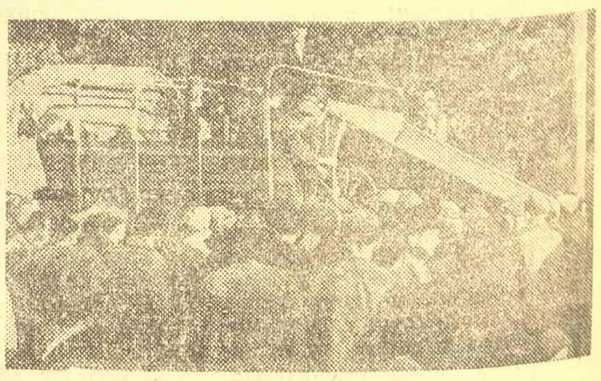

Екипа Седмог рејона стигла је у село

МУЗЕЈ ГРАДА БЕОГРАДА
ПРИКУПЉА МАТЕРИЈАЛ ИЗ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ БЕОГРАДА

Ради допуњавања свога одељења народно-ослободилачке борбе Београда, Музеј града Београда скупља оружје, предмете и одела истакнутих бораца и народних хероја, документа, писма, фотографије, публикације, илегалну штампу, илегалне легитимације, податке о акцијама у Београду, податке о кућама у којима су илегално живели и радили борци народно-ослободилачког покрета, као и све друго што би могло да осветли период народно-ослободилачке борбе Београда.

Апелује се на све оне који располажу предњим материјалом да га одмах доставе Музеју града Београда — Болеслава Бјерута бр. 1.

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМИ БЕОГРАДУ

поводом трогодишњице ослобођења

Поводом трогодишњице ослобођења Београда Словенски комитет Совјетског Савеза, одговорни секретар Словенског комитета Совјетског Савеза и многе друге установе и личности упутили су нашим народима поздравне телеграме.

У поздраву Словенског комитета Совјетског Савеза између осталог се каже:

„Драги југословенски пријатељи,

Словенски комитет Совјетског Савеза у име совјетске јавности топло вам честита трогодишњицу ослобођења ваше славне престонице дивног Београда".

Упућујући поздраве Београду преко Радио Москве, секретар Словенског комитета Мочалов је, између осталог, рекао:

„Драга браћо и сестре Југословени,

Дозволите ми да вам честитам славну трогодишњицу ослобођења југословенског главног града од мрских немачко-фашистичких хорди, да вам из ручим братске срдачне поздраве и пожелим успех у испуњењу величанственог Петогодишњег плана развитка народне привреде и подизања културног живота. Трогодишњица ослобођења Београда претставља за све слободољубиве народе света радостан историски догађај.

Народи читавог света одлучни су да се боре за дуготрајан демократски мир и општу безбедност. Али, била би грешка када би се мислило да то исто желе и агенти англо-америчког монопола. За њих је рат рођени брат. Милиони радних људи за њих су само извор огромних богатстава. Они с мржњом гледају на Совјетски Савез и људе нове демократије, а у првом реду на словенске земље, на нову Југославију. Они подижу дреку о панславизму, о словенском блоку. Не може бити никаквог панславизма, он је нама сасвим туђ. Не може бити никаквог словенског блока. Ми се не ограђујемо словенским зидом од демократског света. Наше је јединство по крви. Ми смо заједнички проливали крв за општу ствар ослобођења човечанства од фашистичке куге, за учвршћивање веза братске солидарности свих демократских и слободољубивих народа читавог света. Само заједно са свима демократским народима света ми се боримо за даље учвршћивање општег мира и безбедности, за развитак демократије, за опште благостање народа.

Око Београда је проливено много крви наших синова, и она је ементирала несаломљиво братство и јединство наших народа.

Непријатељи демократије се спремају да нам поново наметну рат. Будимо опрезни и учвршћујмо наше неразрушиво јединство и братство словенских народа — залогу мира и опште безбедности. Нека бесне наши непријатељи англо-амерички монополисти. Они нису у стању да било ишта учине ни са својом атомском бомбом. Народи читавог света бориће се за мир у целом свету. Нека славна трогодишњица ослобођења Београда буде још једна опомена провокаторима.

Живели јуначки народи Југославије!

Живео маршал Југославије Јосип Броз-Тито!

Живела Југословенска армија — ослободитељица народа!

Живео велики пријатељ човечанства Јосиф Висарионовић Стаљин!"

После тога поздраве су упутили и учесници у борби за ослобођење Београда мајори Мељников и Шпака, који су истакли херојство бораца Совјетске и Југословенске армије приликом ослобођења Београда.

★

Поздравни телеграм Отечественог фронта Софије Београду

Градски комитет Отечественог фронта Софије упутио је претседнику Народног фронта Београда, поводом трогодишњице ослобођења Београда следећи поздравни телеграм:

„Градски комитет Отечественог фронта Софије, у своје име и у име становништва Софије поздрављa вас и преко вас родољубиво и борбено становништво Београда, поводом дана када је јуначка демократска Југословенска армија, на челу са славним маршалом Титом, а уз помоћ најславније и непобедиве Црвене армије ослободила од немачког фашистичког окупатора главни град југословенских народа — Београд.

Ослобођење Београда је светао датум не само за југословенске народе, него и за све балканске народе зато што је Југославија, под вођством легендарног Тита, била пример борца за слободу.

Софиско становништво слави дан ослобођења Београда као свој празник, зато што зна да ће само словенском солидарношћу и најтешњим пријатељством са југословенским народима добити битку за мир, демократију и свестрани напредак.

Да живи београдско становништво! Да живи легендарни маршал Тито! Да живи славна Совјетска армија!

Претседник Чичков
Секретар Гајитанџијев"

★

Југословени у Брислу окупљени на прослави трогодишњице ослобођења Београда шаљу братске поздраве херојском и слободарском граду ФНРЈ. Да живи ФНРЈ, да живи херојски Београд, да живи Маршал Тито.

Удружење слободне Југославије Брисел

★

Софијски обласни одбор Отечественог фронта, шаље своје братске поздраве борбеном грађанству Београда и југословенским народима поводом трогодишњице ослобођења Београда, главног града Народне Федеративне Републике Југославије, и желимо да и даље радите на учвршћењу мира и демократије и на још чвршћем јединству словенских народа на челу са великим Совјетским Савезом.

Софијски обласни комитет Отечественог фронта.

ПОДИЗАЊЕ СТРУЧНИХ КАДРОВА

Више пажње стручном и културном уздизању ученика у грађевинарству

Узимајући у обзир обимност радова у првој години планске привреде и потребу оспособљавања стручних кадрова, број ученика у грађевинарству на почетку грађевинске делатности у овој години био је сасвим незнатан. На свим градилиштима у Београду налазило се свега око 50 ученика у грађевинарству. Нешто касније, са већим размахом грађевинске делатности, јачим и озбиљнијим радом организација Народне омладине на прикупљању омладине из насеља и нарочито са Пруге, број ученика знатно се повећао. Већ данас у Београду има око 600 грађевинских ученика.

Долазак нових омладинаца који су желели да се оспособе за грађевинске мајсторе, стално повећање броја тих омладинаца, захтевало је хитно решење многих питања, као што су, например, смештај, исхрана, одећа итд. Међу овим многобројним проблемима, свакако важно место заузима проблем стручног уздизања и повећања културног нивоа код ученика у грађевинарству. На крају летње сезоне поставља се питање: шта је учињено за стручно оспособљавање ученика у грађевинарству, а шта за њихово културно уздизање?

Стручно уздизање ученика у грађевинарству, упознавање са послом, одвијало се на разним градилиштима грађевинских предузећа. Ученици који су становали у домовима долазили су свакодневно на посао где су радили под руководством мајстора. Код свих омладинаца постојала је велика жеља да овладају занатом и да се што пре осамосталe у раду. Ту жељу најбоље илуструју чести случајеви појединих ученика који су, у недостатку алата, сами правили мистрије, вантле за креч итд. Али, док је код ученика постојала тежња за што бржим оспособљавањем, управе градилишта су овом питању обраћале мало пажње. Однос према ученицима био је немаран и аљкав, омладинци су често радили споредније послове, носили цигле, правили малтере итд. Нарочито немаран однос био је на градилиштима предузећа »Авала«. Насупрот томе, као пример доброг односа према ученицима, може да послужи градилиште у Цвијићевој улици, где је управа предузећа посветила пуну пажњу оспособљавању омладинаца за грађевинске мајсторе. На градилиштима у Цвијићевој улици долазило је на три квалификована радника по два ученика. На тим градилиштима је већ 50—60 омладинаца оспособљено за зидаре.

Културни ниво био је доста низак углавном код свих ученика у грађевинарству. Многи од омладинаца нису били ни писмени. Први рад на културно-просветном пољу са ученицима у грађевинарству отпочео је одмах по формирању актива Народне омладине по домовима. Међутим, услед посла који је трајао по читав дан, културно - просветни рад ученика у грађевинарству укључио се у културни живот синдикалних подружница предузећа где су омладинци радили. Форме су биле различите — читалачке групе, предавања, долажења разних група које су давале приредбе, колективно одлажење у биоскоп итд. Одзив ученика био је у почетку врло добар и интересовање велико. Али услед слабог квалитета приредби или предавања, број омладинаца се смањио. Рејонски домови културе и културни одбори рејонских секретријата Народне омладине тежили су да дају што већи број приредби, без обзира на њихов квалитет. Тако је, например, Дом културе Четвртог рејона давао на једном градилишту приредбу са следећим програмом: 1) Хор од 6 пионира; 2) три песме уз пратњу хармонике; 3) сплет народних игара отсвираних на хармоници. Наравно да су оваке и сличне приредбе сасвим смањиле интересовање за културно - просветни рад ученика у грађевинарству. Слично је и са разним предавањима, на којима су предавачи најчешће употребљавали стране изразе, неразумљиве за ученике.

На стручном оспособљавању и културном уздизању ученика у грађевинарству било је несумњиво доста успеха, али и пропуста. Да би се рад побољшао, потребно је да се све масовне организације, а нарочито организације Народне омладине, више заложе и помогну ученицима у грађевинарству. То је нарочито сада потребно, када се културни живот ученика у грађевинарству почео да осамостаљује и да се одвија у самим домовима, преко актива Народне омладине.

Грађевински ученици

-- Дегенска култура --

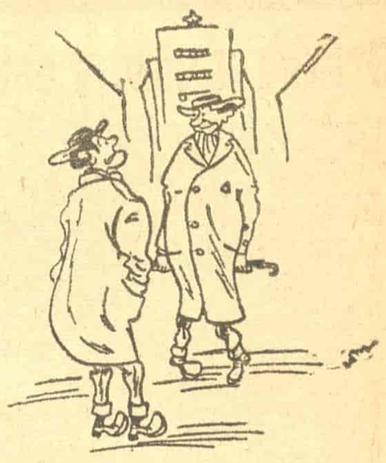

— Шта си то слушао у опери?
— Како је Мики шио панталоне са ногавицама од 19 сантиметара, а Боби од 16 сантиметара!!!

Припреме за рад у најмодернијој пекари у граду

Ове године је по инвестиционом плану Градског народног одбора предвиђено проширење градске пекаре у Стеријиној улици доградњом нове зграде у коју би се инсталирале модерне машине. Радови на градњи нове зграде ове пекаре почели су првих дана месеца септембра. Око 70 од сто грађевинских радова је завршено, зграда се већ налази под кровом, а сада се врши малтерисање са спољне стране. Ово ће бити за сада најмодернија пекара у Београду и производиће дневно 60 до 80.000 килограма хлеба.

Да би се обезбедио потребни кадар за рад у модерној пекари, предузеће је у циљу подизања стручних способности радника формирало курс за квалификоване раднике — партивоће и пословоће. Курс похађа 45 најбољих радника из предузећа. На курсу се изучава рачуница, правопис, статистика, служба производње хлеба, магацинска служба и стручна производња хлеба. Предавачи су стручњаци из самог предузећа. На овом курсу квалификовани радници ће повисити своје стручно знање да би могли да руководе новим индустриским јединицама у Београду. Курс је отпочео са радом 1 октобра ове године и трајаће три месеца.

У 1948 ГОДИНИ ПРЕДУЗЕЋА И УСТАНОВЕ ТРЕБА ДА ПОЈАЧАЈУ ГРАДЊУ СТАНОВА ЗА СВОЈЕ РАДНИКЕ

Градња станбених и пословних просторија од стране предузећа и установа

Изградњи радничких станова од стране предузећа и установа у овој години није ни изблиза посвећена она пажња, коју је захтевала озбиљност овог проблема. Може се без икаквог претеривања рећи да су београдска предузећа и установе у овогодишњој грађевинској сезони потпуно занемарила задатак који се пред њих поставља с обзиром на акутност станбене кризе. Веома мали број установа и предузећа градио је станове за своје раднике и намештенике, а још мањи број је са успехом и довршио градњу. Неиспуњавање планова градње последица је неблаговремене припреме потребног грађевинског материјала и недовољне активности руководстава предузећа на отклањању свих узрока који су кочили брже успехе у изградњи. Општа појава у грађевинској сезони била је ове године заостајање радова због помањкања материјала, односно због небрижљивости при његовој припреми, јер су како добар део грађевинских предузећа, тако и предузећа која су градила у својој режији, учинила пропуст, не обезбедивши довољне количине материјала потребног за почетне грађевинске радове.

Станбено питање Београда не може бити решено само залагањем народних власти, које чине максимум напора да умање несташицу станбених просторија, подижу велики број зграда и пружају свестрану помоћ свакој делатности која је управљена на то да се станбена криза у Београду смањи.

Али сви напори народних власти остаће узалудни ако управе предузећа и установа не схвате озбиљно задатак да поред производње треба повести рачуна и о збрињавању радника, о зидању станбених и пословних просторија.

Већина предузећа, а установе нарочито, сву своју делатност на збрињавању радника и намештеника сводила је на то да тражи од станбеног одељења додељивање станбених просторија, којих, узгред речено, станбено одељење није имало.

Још већу пометњу у станбеном одељењу изазивали су захтеви појединих установа да се извесне станбене просторије испразне ради усељавања пословних просторија. У оваквим случајевима није се уопште постављало питање да ли станбено одељење може да нађе нове станове за оне грађане који се исељавају.

Све ово говори о немарном односу и занемаривању већ више пута поновљених апела и наредаба да управе предузећа и установе морају да посвете саме већу пажњу подизању станбених и пословних просторија у сопственој режији.

Управни одбори синдикалних подружница нису са своје стране вршили притисак на управе својих предузећа и установа ради убрзања припрема и радова на изградњи станова и пословних просторија, што је била њихова дужност. Међутим, недостатак станбених просторија за раднике и намештенике и неактивност при градњи пословних просторија сметају и испуњавање задатака које Петогодишњи план поставља пред предузећа и установе. То је случај са металним предузећем »Пролетер«, које не може да уноси довољан број радника потребних данас за испуњавање плана и попуњавање упражњених радних места, само због тога, што нема станове за раднике који би се уселили. То је случај и са многим другим предузећима, а и са фабриком »Први мај« из Кијева, где се подиже нова зграда за фабричке просторије, али не и за станове радника. Свако проширење рада и радних просторија захтева аутоматски и зидање нових станбених просторија. То треба да имају на уму све управе предузећа при планском проширивању предузећа.

Имајући у виду све захтеве данашњице у вези са правилним решењем станбеног проблема, управе предузећа још сада треба да предвиде градњу станбених просторија у сопственој режији за 1948 годину. При овоме, схватајући најозбиљније задатке који се пред њих постављају, оне треба још од сада да траже од својих виших оперативних руководстава да закључе уговоре са грађевинским предузећима, да осигурају кредите код Инвестиционе банке, изаберу земљиште, израде планове и, што је најглавније, предузму све потребне мере за обезбеђење грађевинског материјала. Све ове припреме морају бити завршене на време, јер ће свако заостајање повећи и закашњење при испуњавању постављених планова градње.

Питање изградње радничких станова од стране предузећа и установа такође треба да интересује управне одборе подружница, које са своје стране треба стално да прате мере предузете на изградњи. Уколико управе предузећа превиде своје задатке, управни одбори синдикалних подружница су дужни да их упозоре на пропусте, залажући се стално за побољшање животних услова синдикалног чланства.

Оксилин лакови,
Дурлин лакови,
Авала емајл,
Уљане боје,
Фирнис и остали фарбарски материјал.

ПРОИЗВОДИ СУ:

Фабрике лака „Комуна"

КНЕЖЕВАЦ — Поштанска адреса, Београд, поштански фах 475

Сви наши производи су под планском расподелом

Кроз Београд

Зимска сезона у бањама Србије

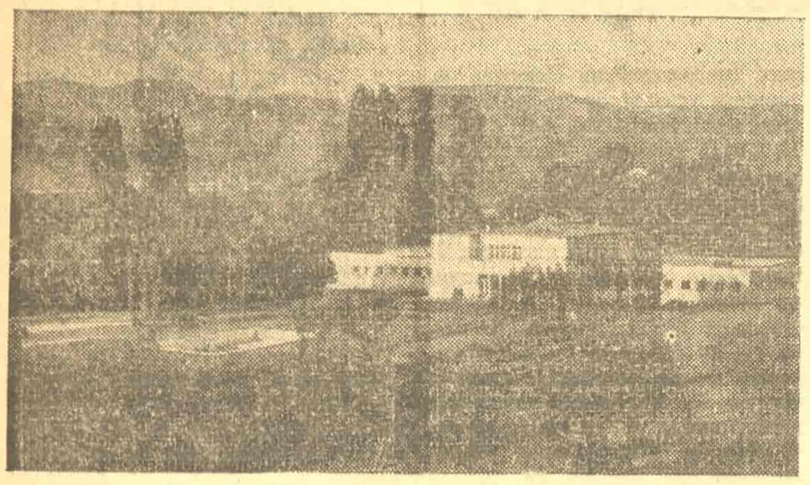

Купатило у Нишкој Бањи

Данас, када познајемо позитивно дејство минералних вода на тон и лечење болести, разумљиво је шта оне значе за велику већину наших радних људи.

Имајући у виду потребе нашег радног света за бањама, Главна дирекција туристичких и угоститељских предузећа НР Србије решила је да држи преко зиме отворене следеће бање републиканског значаја: Врњачку Бању, Нишку Бању и Аранђеловачку Бању.

У Врњачкој Бањи биће отворен хотел и ресторан »Звезда« са 84 кревета, који је снабдевен свим потребним конфором за зимски боравак.

У Нишкој Бањи ће бити отворен хотел и ресторан »Озрен« са 72 кревета, који је спојен са купатилом и тиме омогућава лечење зими.

У Аранђеловачкој Бањи за зимски боравак ће бити отворен хотел и ресторан »Ново Здање« са 55 постеља.

Проблеми закупнине *за станбене зграде*

Висина кирија одређивала се пер рата „слободним" уговарањем између кућевласника и станара. Како је прираштај становника у Београд стално био већи од пораста станбеног фонда — за чије се повећање газдашка „Општина београдска" није уопште бринула, већ је потпуно препустила приватној иницијативи — кирије су стално биле неподношљиво високе. У Београду се пре рата за стан плаћало просечно око 40% месечног прихода једне радничке породице, што је превазилазило све познате норме западних капиталистичких земаља (17—24%), а да ни не говоримо о СССР (2—5%).

Народне власти су по ослобођењу пресекле ову ничим оправдану експлоатацију станара од стране кућевласника и свеле кирију на 50% њеног нивоа из 1939 г. Ова мера, поздрављена од стране радних слојева Београда као важан корак ка побољшању живота, изазвала је и не мало негодовање од стране крупних кућевласника.

Међутим, пажљивом анализом стварне цене коштања станбеног простора у Београду, долази се до закључка да је просечан ниво кирија, постављен Уредбом Владе НР Србије од 23 марта 1946 г., потпуно правилан и да у огромној већини случајева одговара основном захтеву: да се из кирије могу покрити сви трошкови редовног одржавања и оправки станбених зграда, све дажбине, редовна амортизација уложеног капитала и, најзад остварује и извесна чиста добит, а да се ипак не допусти постизање неоправдано високих добити кућевласника на рачун станара. Само изузетно, код крајње неекономичних зграда, или код оних које су пре рата, стицајем разних околности, издаване по нарочито ниским киријама, може се десити да дође у питање равнотежа у приходима и расходима једне станбене зграде. Разуме се да ови изузеци не могу бити мерило при одређивању просечног нивоа кирија.

Према томе, неможе бити ни говора о неком општем повећању кирија — како то траже поједини кућевласници напротив, вероватно ће се закупнине и даље снижавати, када буду опали трошкови одржавања и оправки станбених зграда. Засад међутим, просечни ниво кирија не треба мењати.

У КОМ ПРАВЦУ ТРЕБА МЕЊАТИ НАЧИН НАПЛАТЕ КИРИЈА

Иако постојећа Уредба правилно одређује општи ниво кирија, она има и својих недостатака, који су разумљиви кад се зна да у време њеног доношења није било услова да се иде у детаље, али који се данас већ могу и морају исправити. Пре свега, није било уједначеног и правичног критеријума по коме би се кирије одређивамеђу кирија у старим становима ла. Даље, велика је разлика изи у оним обновљеним или подигнутим после ослобођења.

Свођењем кирија на 50% њихове предратне висине, постојећом Уредбом су се прихватиле и све оне неуједначености и неправичности предратних „слободно" уговараних кирија. То је не само омогућило да се исти, па и лошији стан плаћа скупље — јер је станарина пре рата често зависила од газдине ћуди, — већ и да се и надаље мањи станови плаћају сразмерно скупље од великих, дакле да сиромашнији грађани плаћају веће кирије него богатији.

Овај недостатак треба исправити на тај начин што би се максималне кирије одређивале по 1 м² заузете станбене површине, рачунајући у ову како главне тако и споредне просторије. На тај би се начин једноставно и ефикасно отклонило плаћање већих кирија за мале него за велике станове. Обрачунавање квадратуре није тешко и не би из тога настали неки озбиљнији спорови.

Даље, тарифа максималних кирија морала би се детаљно разрадити према категорији стана, јер су станови у Београду, с обзиром на здравствене услове и опремљеност веома различити. Свакако би најважнији елеменат при сврставању станова у категорије, била њихова хигијеничност, а затим опремљеност. Разлике између првокласних станова и оних нездравих и лоше опремљених, морале би свакако бити много оштрије но што су биле досада.

Најзад, у тарифи би морало да дође до изражаја и место где се налази односна станбена зграда — у здравом или нездравом крају града, близу центра или на периферији, са добрим саобраћајним везама или у забаченој улици итд. Ипак, место где се стан налази — насупрот досадашњој пракси — не би требало да игра тако велику улогу као квалитет стана. Велике разлике, које у том погледу постоје, као наслеђе из старе Југославије, нису оправдане, јер не потичу од неких стварно већих трошкова изградње или одржавања станова, већ искључиво од скупоће земљишта у центру, — скупоће створене вештачки, шпекулацијом бивших привредних и политичких главешина.

Увођењем тарифе кирија постигло би се скоро идеално прецизно одређивање кирија — према стварној величини и квалитету стана и отклонило би се многе постојеће неправилности, проистекле из „слободно" уговараних кирија од пре рата. То би значило још један крупан корак у регулисању односа између кућевласника и станара и отклањање неправилности и према једнима, и према другима. При том би се, принципијелно, морале изједначити кирије старих и нових односно обновљених станова с тим да се рентабилност нових станова обезбеди на други начин, а не повећањем кирија.

Тарифирање кирија за станове послужило би као основ за одређивање кирија за пословне просторије и трговачке локале, где су неоправдане разлике, наслеђене из прошлости, још оштрије него код станова. Најзад, по истим принципима би се решило и питање кирија за самце, који данас често плаћају фантастично високе станарине.

Сва ова питања се брижљиво проучавају у Извршном одбору, па ће вероватно бити ускоро и решена.

Душан СТЕФАНОВИЋ

фељтонски БРИЋИЗАМ

Подрум за становање за 1200 динара месечно

Власник зграде у Горњачкој улици број 3 у Београду одавно је примио на „стан" већи број радника који раде код разних грађевинских предузећа или на другим местима. Кроз уски ходник, низ степенице, улази се у ниски подрум величине 4 са 4 метра. Ове димензије нису нимало сметале власнику да у њега усели 12 радника, који месечно плаћају 1200 динара.

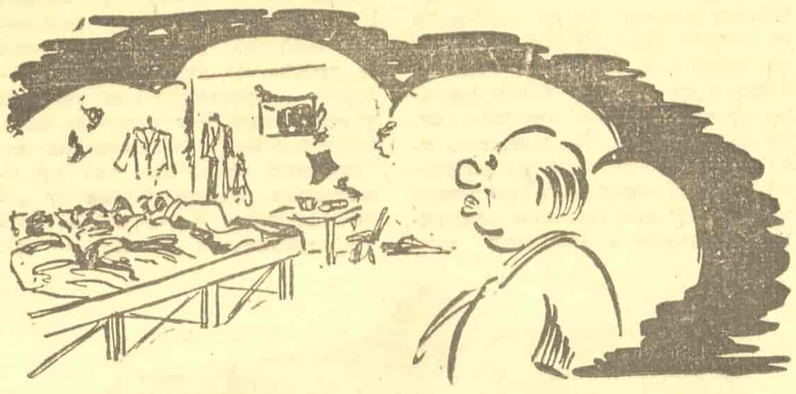

Раднике, који се увече врате са посла, очекује одмор на дасками. Они проведу ноћ у тако малој, загушљивој и нездравој „соби" са једним прозорчетом. Власника зграде, који је на овај начин мислио да реши станбено питање ових радника и да ослободи бриге предузећа која су дужна да се старају о својим радницима, треба упознати да овај начин „гостопримства" за 1200 динара и „бриге" о радницима није нимало правилан.

Раша ЛАЗАРЕВИЋ
Калснићева 6 — Београд

★ ★ ★

Фабрике морају отклањати отпатке

У згради бивше фабрике „Рогожарски" у Кнез Даниловој улици врши се сада прерада воћа и израда мармеладе. Грађани то поздрављају, јер виде да се ради на производњи артикала који су директно намењени за подизање њиховог жавотног стандарда. Међутим, управа предузећа није приликом израде уређаја фабрике водила рачуна о свим потребама производње.

Отпаци који нестају при преради воћа не износе се ван фабричког круга, него се избацују на улицу Старине Новака. Јасно је да то смета грађанима, али првенствено претставља опасност за децу у Основној школи „Старина Новак", која се налази свега

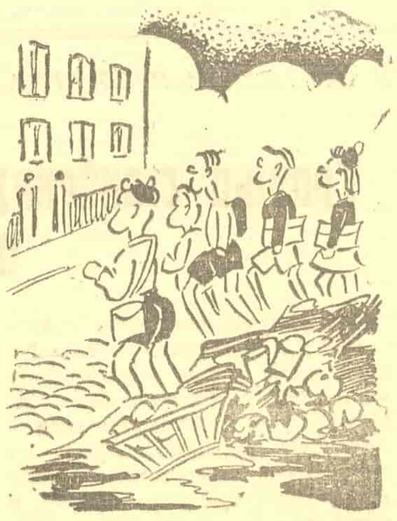

двадесет корака од нагомилане текућине која је у распадању. Школска деца су због тога принуђена да удишу загађени ваздух.

Мислим да би управа фабрике морала да реши ово питање, како се здравље деце не би доводило у опасност.

Ж. БАЛИН

Запуштене рушевине у Балканској улици

Сваког дана мења се изглед улица, кућа и читавих насеља Београда. Народне власти и масовне организације пожртвовано раде на обнови и уређењу града. Али на многим местима пропуштају се неопажено извесне ружне појаве. И сами грађани то довољно не уочавају. Скоро у самом центру, иза хотела Москве, стоје остаци рушевина на простору прекопута биоскопа „20 октобар", у Балканској улици. Ту се налазе делови зидова, празне собе на међуспрату, а од разних отпадака створено је велико сметлиште.

Балканска улица је једна од најпрометнијих улица, пошто њоме пролази већина путника са главне железничке станице. Зато не би требало да они на првим корацима у град, сретају овакво

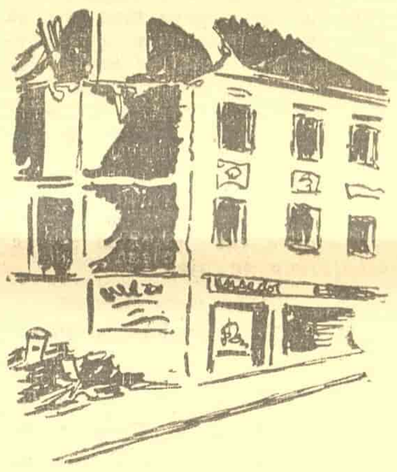

ругло и кроз то стичу прве утиске.

Божа ИЛИЋ
Балканска 39

★ ★

Слаба евиденција о болесницима у Државној болници

Марија Николић, грађевинска радница, идући на рад, испала је из камиона и пренесена је на лечење у Општу државну болницу. Трећег дана после овог догађаја, по службеној дужности отишао сам у болницу да бих саслушао повређену радницу због пријаве случаја Државном заводу за социјално осигурање.

Вратар болнице упутио ме је у пријавно одељење да добијем информације где се болесница налази. Међутим, у пријавном одељењу нисам могао добити никакво обавештење, јер другарица Николић није била заведена у пријавну књигу. У пријавници су ми саветовали да се обратим Централној амбуланти. Али, ни у Централној амбуланти нису знали где се налази повређена радница.

Упоран сам био и сам сам пошао на Друго хируршко одељење. Тамо сам је нашао. У амбуланти Друге хируршке клинике постојали су подаци да јој је указана лекарска помоћ, али ма да је била заведена у амбулантској пријавној књизи, није било података о томе где је болесница смештена. Тек од неке сестре болничарке сазнао сам да лежи на другом спрату у болници.

С обзиром да сам у лутању по кругу болнице изгубио скоро читав сат, а пошто се то и другима, свакако, догађа, — сматрам да је потребно да службеници појединих одељења болнице буду ревноснији у слању извештаја пријавном одељењу.

Бранко ГУЦУНСКИ

„БЕЛИ МЕДВЕД"

Предузеће за израду хемиских производа

БЕОГРАД Прешернова улица број 14

Телефон 22-176 и 41-233

Тек. рачун код Народне банке НРС број 1-306-031

ПРОИЗВОДИ:

мастила,
тушеве у разним бојама,
гумиарабику,
печатни восак,
масне шумске креде и друго

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ

Уочи трогодишњице ослобођења Београда извршено је учлањавање нових чланова у Савез пионира. На слици — свечан моменат у једном одреду. Начелник одреда везује пионирску мараму новом члану Савеза пионира.

Трибина КРИТИКЕ и ПРЕДЛОГА

Недавно је биоскоп »20 октобар« (»Луксор«) реновиран. Поправљене су и украшене обе сале. Међутим нису оправљене степенице којима се силази из биоскопа. »20 октобар« је једном објавио допис о потреби поправљање тих степеништа не само због многобројних посетилаца биоскопа, већ и због студената Економског факултета, који туда свакодневно пролазе.

Биоскопске сале су реновиране. И у осталим деловима зграде вршиле су се оправке. Просторије Економског факултета су такође преуређене и дотеране, а степеништа са својим окрњеним степеницима преко којих се спотичу многи посетиоци зграда, нису оправљена. Требало би што хитније приступити оправци овог тако пролазног степеништа.

Кад је текстил пуштен у слободну продају, пред свима радњама отезали су се од раног јутра дуги редови грађана. Многи су помислили да ће слободна продаја трајати кратко време, па су се журили да што пре покупују потребне ствари. У броју 150 од 10 октобра, објавили смо карикатуру »Што пре, то боље«, на којој је нацртана маса света пред радњом »Братеск«.

Данас пред београдским радњама нема редова. Народ је схватио да ће текстила бити, да не треба јурити и губити у чекању драгоцено време. Моментано, у многим радњама нема текстила у довољним количинама, али свакодневно стижу нови контингенти, и стално ће стизати, те је према томе непотребно стварати гужву.

Неколико пута смо објављивали дописе о уређењу наших пијаца, о потреби стварања тезги за расклапање, да би се на пијацама могла одржавати чистоћа, и да би се избегла ружна навика да се производи продају по ивицама тротоара.

Међутим, по том питању до данас није ништа учињено. На ново уређеним пијацама стоје старе, прљаве расклиматане тезге. Пијаце се теже чисте, јер тезге нису покретне. А сељаци произвођачи и многи препродавци, још увек држе робу на ивицама тротоара, због тога што нема довољно тезги.

Дон је била сезона купања на линији број три саобраћало је десет трамвајских кола и тај број није увек био довољан. Када је сезона купања прошла, број кола је смањен на осам. Тај број кола је преко дана углавном задовољавао, изузев ујутру и после ручка кад свет иде, и враћа се са посла. У броју 150 од 10 октобра донели смо предлог Драгана Деркача о потреби повећања броја кола на линији број 3.

На линију број 3 пуштена је у саобраћај још једна гарнитура, тако да сад на тој линији саобраћа девет кола. Засада је тај број немогуће повећати, јер трамваја нема довољно, а и на многим другим линијама се указује још већа потреба за колима. Кад буде било могућности, и на линији број 3 и на осталим линијама, повећаваће се према потребама број трамвајских кола.

У београдским ресторанима нема топлих јела после десет часова

Наше угоститељство треба да издржи и издржаће још многе промене. Прво стога, што ће се, временом, јављати пунији услови за свестранији развој (тако да су многе данашње мере привремене), а онда и зато што су неопходна искуства из праксе, која ће, сама, диктирати нове начине и форме рада, у вези са потребама Београда, чији велеградски живот постаје све сложенији.

Данас су уочљиви поједини крупнији проблеми, од којих, моментано, и чињеница да Београђанин, човек из унутрашњости, или странац, који борави у Београду, није у могућности да добије топлу вечеру у београдским ресторанима после десет часова. Исто тако, у београдским кафанама, па чак и најрепрезентативнијим, највећим, око десет — једанаест часова ствара се од стране особља, атмосфера „фајронта": гаси се електрика у појединим деловима, уклањају се пепељаре, дижу се столице на столове итд. И једно и друго, и рано затварање кућни, и журба са затварањем кафана не одговара данашњим потребама Београда, управо: данашње његове потребе захтевају продужење радног времена, ако не у свим, а оно у појединим ресторанима и кафанама.

Радни грађани Београда данас имају могућности да своје вече посвете културном уздизању, разоноди и одмору. Београд, са својим позориштем (ускоро ће их бити два, и три) биоскопима, домовима културе, салама за концерте и предавања, пружа могућности за развијен вечерњи одмор и он га доиста и има у све пунијем обиму. Полазећи одатле да се у време после десет часова завршавају концерти, позориште, биоскопи, као и многе конференције и састанци и да велики број Београђана у то време има потребу за топлом вечером, и жели да се загреје чајем, кафом, или другим напитцима у кафани, а рачунајући да се у Београду стално налази велики број људи из унутрашњости, као и странаца, који су упућени на угоститељске услуге, неопходна је потреба да бар два ресторана остану отворена са несмањеним капацитетом издавања јела, до дванаест часова. Што се тиче кафана, бар „Москва" и „Загреб" треба да су, исто тако, отворене до дванаест у пуном смислу, а не делимично замрачене већ после десет и у стању припрема да особље утекне што пре може, какав утисак оне данас остављају.

Као најпогоднији ресторани за могућност дуже услуге са топлим јелима свакако су „Атина" и експрес-ресторан на Тргу Републике, јер су у центру, где се углавном одвија вечерњи културни и забавни живот Београда.

Не сме се више дозволити да Београд после десет часова има, као угоститељске тачке само локале за ноћну забаву и локале са музиком. Потребе Београда захтевају промене, у угоститељском погледу, у овом смислу и са њима се не сме одуговлачити.

Да уклонимо, уредимо, дотерамо...

...јер смета саобраћају и ружи наш град

Проблематиком Београда, комуналном и урбанистичком, као и питањима ситнијег значаја, у погледу уређења и саобраћаја, није се бавио грађанин пре рата. Било је сувише онога на шта није могао ни смео да утиче. Град није био његов, нити је ма шта зависило од њега.

Нови, ослобођени Београд, припао је сасвим својим грађанима. Стога су они са дотле невиђеном ударношћу покушали да уклоне успомене на прошлост и на четворогодишње газдовање окупатора. А онда се прешло на уређење трговa и улица, паркова, рушевина.

Радило се са искреним осећањем да се свршава домаћи, свој посао. Журило се са појмљивим нестрпљењем да највећи и најдражи град Републике постане најлепши, најчистији, најуређенији.

На томе се и данас ради. После три године удружених напора народне власти и грађана — добровољних радника. И још много треба да се уради да би се остварила жеље Београђана.

*

Има, међутим, много ствари које грађани нису у стању сами да реше и поправе. Оне су ситнијег значаја, али захтевају интервенцију. Оне сметају саобраћају и руже наш град. Треба их уклонити, уредити, дотерати...

Грађани не остају равнодушни према тим ситницама, које нису у могућности сами да исправе. Они путем писама »20 октобру« указују на њих, пружајући и на тај начин помоћ народној власти, сарађујући са њом.

Свакодневно хрпе дописа прекривају уредников сто. Сваки поједини садржи добру намеру. Било да критикује, било да предлаже. А њихово мноштво је доказ да наши градски радници, намештеници, интелектуалци, занатска и школска омладина, домаћице, — сви, мисле о Београду и не жале труда да допринесу његовом уређењу у сваком погледу.

Немогуће је све дописе објавити у целости. То се чини само са онима који садрже крупнији проблем. Али и ситнији су вредни пажње. Ни једна критика, ни једна сугестија не сме да прође без резултата. Зато отварамо ову рубрику и указујемо на њу као на важан допринос решењу многобројних, до сада нерешених, питања нашег Београда.

Неколико примљених писама

А. М., студенткиња технике пише:

„...на Теразијама се човек осећа у великом граду. Нисам била ван на-

ше државе, али верујем да ретко где постоји лепши булевар. Само, сматрам да би требало још што-шта уредити. Пре свега: уклонити тезге, импровизоване од старих столова и ногара, на којима, притиснути циглама и каменицама, леже наши листови. Тако је пред биоскопом „Београд", пред „Касином" и пред „Москвом". Београду су потребни киосци за штампу. Али они треба да украсе, а не да руже наш град."

*

Милутин Стојковић, радник, пише:

„Све је уређенији простор око палате „Албанија". Широки тротоари, укусно намештени „излози", правилан саобраћај... Само, сметају и „боду очи" продавци разне ситне робе и чистачи обуће на углу пре-

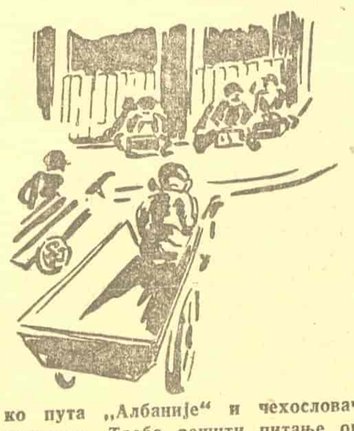

ко пута „Албаније" и чехословачке књижаре. Треба решити питање ових чистача. Њима је потребно наћи згодно место, како не би, не само ту, већ и на многим другим местима, сметали саобраћају. Што се уличних продаваца тиче, они нам нису потребни. Наше задруге и градске продавнице нуде и бољу и јевтинију робу."

*

Стојан Стевановић, намештеник, пише:

„Пролазим често Стаљинградском улицом и приметио сам да је, услед уског тротоара, редовно гужва на простору између Нушићеве и Кондине улице. Поготову кад заврше са радом установе. Поред тога што је тротоар узан, много сметају носачка колица, чија је то „станица". Оваква кола треба да стоје у близини пијаца и станица, а не у центру града, на тротоару. Треба одредити место носачима са колицама и не дозволити да ометају саобраћај на прометним местима."

*

Мића Поповић, пионир, ученик гимназије, пише:

„Шта у Београду има разних табли за саобраћај! Кад би се по њима равнали аутомобили и друга возила,

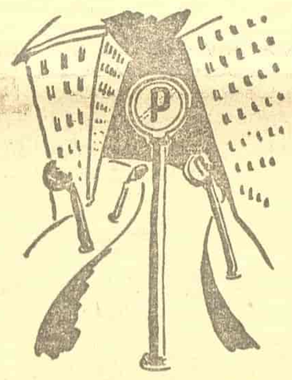

не би знали где да стану. Треба само проћи улицом Болеслава Бјерута, од Кнез Михаилове до Васине улице. Ту их има у изобиљу, а ничему не служе. Исто је тако и у Стаљинградској улици, и на другим местима. Зашто да сметају саобраћају и да руже Београд, кад се они непотребни могу уклонити."

*

Бранка Маријановић, домаћица из Четвртог рејона, пише:

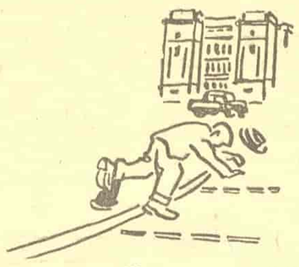

„Журила сам Коларчевом улицом и баш на углу, према Тргу Републике, спотакла сам се о остатак металног стуба, који, скоро невидљив, може да изазове несрећу, јер је на самој ивици тротоара и онај ко се саплете може да падне под возила на коловозу."

*

Износећи одломке ових дописа у вези са уређењем града и саобраћајем у њему, ми подвлачимо усрдност, добру намеру и жељу за побољшање прилика у граду, што их карактерише. Ми не сумњамо да ће одговорне установе народне власти у Београду прихватити ове сугестије и наћи решења за све наведене случајеве, а грађане, наше старе и нове дописнике, позивамо на даљу сарадњу у овом смислу. Јер, само удруженим снагама постиже се много.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу...

У БЛИЗИНИ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ ТРЕБА ОТВОРИТИ ГРАДСКЕ РЕСТОРАНЕ

Око Главне железничке станице, нарочито у Босанској, Сарајевској и Балканској улици, налази се већи број крчми, бифеа, кафана и преноћишта. То су махом угоститељске радње нижих категорија, а неугледне су, прљаве и запуштене. Услед близине станице, путници из свих крајева принуђени су да свакодневно пуне те уцерице, из којих се шири граја, задах, дим, псовка и неукусна песма. Многе од ових кафана претстављају стециште разних шпекуланата и црноберзијанаца. И путник који долази у Београд, нехотице, прво наилази на овакве локале.

У вези с овим, требало би да се спроведе строжија контрола над радом ових радњи, а нарочито да се више надгледају собе за преноћиште које су у већини случајева прљаве и нехигијенске. Међутим, та мера није довољна. Проблем смештаја путника и онемогућавања рада разних сумњивих локала решиће се једино ако се у непосредној близини станице отвори један бољи хотел и неколико ресторана, тако да путници у њима из минималну цену имају пристојно уточиште.

Отварањем оваквих ресторана постигла би се вишеструка корист. Изглед непосредне околине Железничке станице улепшао би се и побољшале би се хигијенске прилике у граду. Омогућило би се уклањање разних назови гостионица, које су не само нехигијенске, него претстављају легло за развијање шпекулације, неморала и других штетних појава. Осим тога, многобројним путницима из унутрашњости дала би се могућност да уз много мање издатке бораве у чистим, светлим и уредним просторијама, а не да се потуцају по разним избама и задимљеним крчмама.

Драган ДЕРКАЧ
Војводе Мишића 37

Кад су ресторани претворени у магацине...

...мензе би могле и овако да се организују

СПОРТ

Пред завршетак летње спортске сезоне

Масовне организације учествоваће у спровођењу овогодишњег Јесењег кроса

Крос контри такмичења одржавају се у рано пролеће, или у јесен, на крају летње спортске сезоне. Овогодишњи јесењи крос у Београду одржаће се у првој половини новембра.

На кросу се не може учествовати без претходне припреме. За пролећни крос се вршу увежбавање преко зиме, а за јесењи најмање три месеца раније. Редован је случај да кросови увек укажу на младе, дотле непознате таленте, који доцније, систематским тренингом, постају наши одлични атлетичари. Већ је забележено доста случајева да такмичари, који први пут стартују у кросу, доцније заволе спорт и сасвим му се посвете.

НОВ СИСТЕМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ КРОСА

Први кросови после ослобођења дали су лепу слику масовности, јер су на истима истовремено учествовали фискултурници свих београдских друштава. Међутим, централизовани кросови су се показали непрактични у организационом погледу. Доцније кросови су били организовани по систему децентрализације. Тако су се на Пролећном кросу београдски фискултурници такмичили на 10 разних места у Београду.

Слично ће бити и са јесењим кросом. Обогаћен искуством претходних година Јесењи крос ће се доста разликовати у организационом погледу.

Прва разлика јесењег кроса састоји се у подели истог на два дела: на масовни и „квалитетни". До сада су према томе исти били подељени културници, без обзира на квалитет такмичара. Разлика се правила само по годинама старости такмичара па су према томе исти били подељени у групе.

ПОДЕЛА КРОСА НА МАСОВНИ И КВАЛИТЕТНИ

Масовни крос ће се спровести преко београдских рејона. Овај део Јесењег кроса ће у правом смислу речи бити масован, јер покреће сву масу београдских фискултурника без обзира на припадност појединаца друштвима. Чланови фискултурних друштава ће се такмичити у групи свога рејона а сваки рејон организује засебно такмичење.

Тако ће се крос Првог рејона одржати на Калемегдану. Овде ће се такмичити и сви фискултурници београдских друштава која се налазе на територији Првог рејона тј. „Славија", „Словен", „Београд" и „Црвена звезда". Такмичења фискултурника Другог рејона извешће се у близини пекаре „Соко" у професорској колонији. Фискултурници Трећег рејона ће се такмичити у парку изнад „Мостара"; овде долазе у обзир и чланови фискултурних друштава „Поштар", „Милиционар" и „Градитељ". Четврти рејон се такмичи у околини игралишта „Рудник" на Пашином Брду. Пети рејон излази на „Звездару"; овде ће се такмичити и сви фискултурници „Радничког". На теренима Бањице такмичи се Шести рејон. У Кошутњаку ће се одржати масовни крос за фискултурнике Седмог рејона. На овом месту ће учествовати и фискултурници „Металца", „Графичара" и „Сигнала". Осми рејон, заједно са чланством земунског „Јединства", такмичи се у парку око Земунског дома културе.

Стазе ће бити одређене према годинама такмичара. Такмичари од 14—16 година трче на стази од 1.000 м., од 16—18 година 1.500 м., од 18 до 35 на 2.000 метара а такмичари старији од 35 година на 1.000 метара. Такмичарке од 14—16 година такмиче се на стази од 600 м., од 16—18 на 800 м. а од 18—30 трче стазу од 1.000 метара.

Масовна крос-контри такмичења почињу 9 новембра и трају преко целе недеље; завршавају се 16 новембра.

Поред масовног кроса, квалитетна крос-контри такмичења развијаће се кроз друштва. У овом кросу ће учествовати спортисти, који се квалитативно издвајају од осталих. Ту се мисли на све прве и друге тимове свих спортских секција друштава (фудбалере, боксере, бициклисте, тенисере, пливаче, лакоатлетичаре итд.). Њихово такмичење одржаће се 23 новембра.

УДЕО МАСОВНИХ НАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Друга разлика јесењег кроса лежи у начину решавања проблема спровођења масовног учествовања. Пошто ће, без сумње, овај крос по броју учесника надмашити све досадашње, требало је решити питање на који начин извршити мобилизацију огромног броја такмичара? Проблем је решен на једноставан начин тиме што су у спровођење јесењег кроса укопчане све масовне организације. Први пут ће се сада у организацији кроса наћи Народни фронт, Синдикати, АФЖ, Народна омладина и други.

Месно синдикално веће имаће задатке да спроведе пропаганду за Јесењи крос Београда међу својим члановима. У овоме ће учествовати и Градски одбор Фронта. Градски одбор АФЖ-а ће ову пропаганду усмерити у својој средини, тако да на Јесењем кросу буде најмасовније заступљена женска омладина, чиме ће се омогућити успех ове приредбе. Од стране Градског одбора АФЖ већ је делегиран један члан у Градском одбору Фисаса.

Како се предвиђа учествовање око 30.000 средњошколаца, то ће се у организацију укопчати, и примити на себе спровођење пропаганде међу средњошколцима, Комисија за фискултуру ИНО, Одељење за средње школе.

Универзитетска омладина ће бити такође бројно заступљена. Њихово такмичење ће се обавити у оквиру кроса "Црвене звезде", чији су редовни чланови.

Сви остали фискултурници — омладинци биће обухваћени преко организације Градске омладине.

Ради координације све масовне организације су делегирале по једног свог члана у Градски одбор Фисаса.

Надамо се да ће овогодишњи Јесењи крос Београда успети пошто он долази у трећој години рада наших фискултурника, а с обзиром на добру организацију пружиће и добре резултате како у погледу масовности тако и у погледу квалитета такмичара.

Б. Р.

Пуштена је у продају двадесет седма свеска „Политичке библиотеке"

О извесним тенденцијама поновне поделе сфера утицаја између капиталистичких земаља

Е. ХМЕЉНИЦКАЈА

Цена свесци је 5 динара. Књижари и ревизори уживају 20% рабат. Поруџбине слати на поштански фах бр. 53, Београд

*

27 октобра излази из штампе ванредна двадесет осма свеска „Политичке библиотеке"

О претстојећој кризи у САД

од др. М. МАРКОВИЋА

Цена 4 дин.

*

1 новембра излази из штампе редовна двадесет девета свеска „Политичке библиотеке"

НОВА АЛБАНИЈА

од Н. ЛЕСНОВА

Цена 5 дин.

ПОТРЕБНО ЈЕ

припремити склоништа за смештај грађевинских машина

За време зиме неће моћи да се обављају сви грађевински радови. Самим тим, престаће потреба за грађевинским машинама које су сада у употреби. Али, пошто ће се у идућој сезони градити још више објеката, а потреба за машинама ће бити још већа, треба искористити обустављање грађевинских радова да би се довео у ред целокупни грађевински машински парк.

У старој Југославији машине су се у грађевинарству мало користиле. И мали број машина разнет је и упропашћен за време окупације. Тако је ова грађевинска сезона започела са малим бројем старих, расходованих машина, са додатком извесног броја машина које нам је Унра испоручила.

Све ове машине биле су употребљене током сезоне, али не значи да су оне биле и рационално коришћене. Главни разлог био је тај, што машине пре употребе и додељивања појединим предузећима нису претрпеле генералну оправку и нису, према томе, радиле пуним капацитетом. Људи који су били одговорни за распоред и надзор машина у појединим предузећима нису били довољно стручни и имали су слабу помоћ од виших органа, те се због тога дешавало да машине данима чекају и на незнатне оправке, или се не стављају у погон зато што им недостају неки ситни делови. У таквим условима машине се нису могле правилно користити. Наши радници на градилиштима, иако ненавикнути на употребу машина, трудили су се да их што боље искористе и очувају, али они нису имали стручних знања ни средстава да оправе машине које су већ биле расходоване.

Највећа незгода је долазила због тога што није било центра у коме би се вршиле оправке грађевинских машина. Било је случајева да на једном градилишту стоје неупотребљени важни делови, док се на другима рад машина обустављао због недостатка таквих делова. Никаква сналажљивост и добра воља појединаца није могла да реши проблеме, пошто су се и делови и машине носили на оправку разним радионицама које нису биле припремљене, нити су одговорно обављале своје задатке.

Искуства из ове године треба да послуже у припремама за рад у идућој години. Пропусти у организацији и вођењу машинске службе не смеју се поновити. Зато обустава рада на извесним градилиштима током зиме треба да се искористи за довођење машина у ред и за боље организационе припреме машинске службе у идућој години.

Пре свега, ниједна машина не сме за време зиме остати несклоњена. Наравно, доклегод траје лепо време, машине се морају користити на градилиштима. Али зато се морају већ сада вршити припреме за њихов смештај. Треба прво саградити потребне бараке, а исто тако — јер су грађевинске машине већином велике и тешке — треба на време осигурати превозна средства која ће их, када затреба, одвући у склоништа. Ако се овај посао не обави пажљиво и на време, постоји опасност да се онеспособе и оне машине које су биле употребљиве.

Иако су мере за смештај машина врло важне, оне неће бити довољне ако се не организује стручни преглед и генерална оправка свих машина. Овај посао не могу успешно да обаве мале радионице нити је довољно да се машине само за време зиме оправе. Треба створити могућност за сталан рад на томе пољу, а то се може постићи једино стварањем индустрије за оправку и одржавање грађевинских машина. Само индустрија би могла плански да набавља потребна средства и да извршује ове задатке. Тада се не би догађало, као што је било случајева, да се због недостатка прекидача за мотор или неког другог ситног дела, избацује из употребе најскупоценија машина.

Све ове мере треба одмах предузети, тако да оправка машина почне чим се обуставе грађевински радови. За нас не сме да постоји „мртва сезона", јер ако престају радови на једном месту, не престаје борба за План. Напротив, на основу стечених искустава она треба само да се појачава, а предах у грађевинским радовима треба користити и живо се припремати за обимне радове у идућој грађевинској сезони.

Д. П.

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

ПРОБЛЕМИ ГРАДСКОГ УГОСТИТЕЉСТВА

Зашто се одуговлачи са додељивањем просторија

потребних за друштвену исхрану

Проблем исхране великог броја радника и намештеника по радничко-намештеничким ресторанима је моментално свакако један од најактуелнијих проблема који треба да се реше. Из месеца у месец повећава се број запослених грађана који желе да се хране по мензама. Само у градским радничко-намештеничким ресторанима издаје се око 7800 оброка дневно, док се прошлог месеца издавало око 3900. Ово показује да се само за један месец број издатих оброка повећао за око 3000. И у задружним ресторанима хране се многе хиљаде грађана и свакодневно се пријављују нови абонирци. Постојеће просторије и капацитет како градских тако и задружних ресторана онемогућују да се на исхрану прими више људи. Сви су ресторани претрпани, тако да људи најчешће морају да чекају дуго док дођу на ред да ручају. Осим тога, неколико хиљада грађана, које не може да прими ниједан ресторан, приморани су да се хране у комерцијалним ресторанима, да плаћају скупе оброке и, наравно, да се задужују. Претрпаност постојећих ресторана свакако иде на штету квалитета хране и културног услуживања.

Градско предузеће за друштвену исхрану намерава да реши проблем исхране великог броја грађана отварањем нових ресторана, чиме би се, донекле, растеретили претрпани ресторани. Предузеће за друштвену исхрану предвидело је да отвори два до три већа ресторана. Намера добра и похвална, али се испречила бирократија. Док су, као што се види, потребне многе просторије за отварање нових ресторана, у многим добро уређеним локалима смештени су магацини. Управа Градског предузећа за друштвену исхрану поднела је станбеним отсецима молбе да се магацини преселе на друга места, а локали да се употребе за нове ресторане. Међутим, ни једна од тих просторија није испражњена, нити су станбени отсеци дали дозволу да се тамо отворе ресторани. Навешћемо само најлепше и највеће локале, који су употребљени за магацине. У згради хотела „Занатски дом" постоје две сале у којима би се могло издавати 3000 оброка дневно, а у њима је смештен магацин Савеза занатских задруга. Не знамо по чијој логици се сме и може лепо уређена просторија, потребна за ресторан, и даље употребљавати за магацин, за који постоје и друге просторије. То може бити само логика бирократа из станбених отсека. У бившем ресторану „Топлица", у улици Маршала Толбухина, у коме би се могло издавати 1500 оброка дневно, налази се магацин „Југоаута". И у ресторану „Трандафиловић" налази се магацин „Југоаута". У ресторан Мусић (бивша „Астрономија"), уселио се сремски магацин из Смедерева, иако је Дирекција градских угоститељских предузећа већ била добила решење о додељивању истих просторија. У једној од најлепших просторија на Обилићевом венцу 25 налази се магацин Савеза занатских задруга. Дирекција градских угоститељских предузећа добила је од станбених власти решење да овај магацин треба да се исели. И опет неким „чудом" магацин је остао на истом месту и неко је пронашао разлоге да не треба да се исели.

Овакви пропусти се не могу ниуком случају правдати недостатком просторија. Постоје празне кафане које су затворене и у које би се могли преселити магацини. Предузеће за друштвену исхрану предвидело је још пре месец дана да на овим местима отвори ресторане. Има за то и средстава, и особља, и инвентара, — само не може добити решење о додељивању просторија. Не сме се и даље бирократски одуговлачити са оваквим решењима и пресељењем магацина којима није место у ресторанима. Ово се питање мора што пре решити, јер је потреба за новим ресторанима велика, јер око пет хиљада грађана немају где да се хране по јевтинијим ценама.

Пошто предузеће за друштвену исхрану није добило наведене просторије, решило је да отвори мање ресторане у разним деловима града. Постоји низ локала, чији власници продају инвентар градском предузећу и уступају локал. То су ресторани „Шуменковић", „Кићевац", „Ђердап" и „Кланица". За два последња ресторана предузеће је откупило инвентар од власника, а рејонски станбени отсек већ месец дана одуговлачи и не налази за сходно да донесе решење за усељење! Управа предузећа за друштвену исхрану тражила је дозволу за усељавање у ресторан „Кићевац" у улици Мак сима Горког и пошто је станбени отсек рејона одуговлачио са решењем, предузеће је отворило ресторан и без решења и без дозволе. Потреба је била тако хитна да су се прекршили прописи. Исто тако се не дају решења за следеће локале: бивши „Трговачки клуб" у Стаљинградској улици, „Стари Балкан" и „Битољ" код железничке станице и „Цветкова механа". Иако се код већине ових ресторана ради само о промени власника, на решење се чека већ месец дана. У свим овим локалима могло би укупно да се изда око 6000 оброка и подмире потребе грађана до нове године. Свакако да би било потребно да не просторије код „Занатског дома" и на Обилићевом венцу број 25 јер би тиме Београд добио два врло добро уређена ресторана.

Са издавањем решења за све до сада наведене локале станбене власти не смеју више одуговлачити. За досадањи пропуст не може бити правдања да се нису могли иселити магацини или нису могла издати решења за мање локале. Мора да се прекине досадашња бирократска спорост. Проблем отварања нових радничко намештеничких ресторана мора да се реши неодложно и хитно. Што се тиче магацина они се могу преселити у мање кафане и локале који стоје празни и затворени. Таквих локала има у Сарајевској улици 13 и 53, у Улици 27 марта број 22, Богојављенској 10, Радничкој 80, Светог Саве 8 итд.

Отварањем нових радничко намештеничких ресторана свакако би се растеретили пренатрпани ресторани и тиме омогућило да квалитет хране буде бољи а услуживање културније. Интереси многих хиљада грађана захтевају отварање нових ресторана и зато се овај проблем мора брзо решити.

Стање на београдским пијацама

Иако је захладнело а времена и нестало извесних артикала којима је сезона прошла, београдске пијаце обилују разним поврћем. Има још увек парадајза по цени од 4—6 динара. Све пијаце су пуне слатког купуса који стаје од 4 до 6 динара килограм. Сељаци га продају по 6 а београдске продавнице по 4 динара. Има у обиљу рибанца и киселог купуса по 8 динара килограм. Од осталог поврћа има доста кеља и то по 6 до 8 динара, црног лука у мањој количини по 10 до 15 динара, а спанаћа, зелени, шаргарепе и карфиола има сасвим довољно. Кромпир и пасуљ доносе само сељаци — произвођачи и то кромпир цена од 10 до 15 динара, а пасуљ од 20 до 25 динара килограм. Осим тога има доста бундева, ротквица, цвекле, целера, празилука и зеленог парадајза по јевтиним ценама.

Од воћа само јабуке има доста и то по свим продавницама по 8 до 10 динара килограм. Крушака има мало по 6 до 10 динара а кестена довољно од 20 до 24 динара килограм. Дуње се по негде појаве, јер су сада на измаку, а шљива и сувих шљива уопште нема иако им је сада сезона. Грожђе се појави по градским и задружним продавницама, али се за час распрода. Често је рђавог квалитета и згњечено, а

Лепа јесен омогућила је да произвођачи доносе велике количине грожђа на пијаци

продаје се по 22 динара. Доста грожђа доносе сељаци по цени од 25 до 28 динара.

На пијацама се у последње време продаје и заклана живина по градским продавницама, и то по скупој цени од 105 динара килограм. Сељаци продају килограм живе живине од 120 до 150 динара, а јаја од 8 до 10 динара комад.

На многим пијацама има случајева продаје мешаних намирница од стране шпекуланата који се појављују под видом произвођача. Често се дешава да грађани купе кајмак помешан са брашном, пшенично брашно помешано са кукурузним или маст са кромпиром. Овакве случајеве шпекулације потребно је да контролни органи по пијацама уз помоћ грађана, најенергичније сузбијају и оштро кажњавају.

Иако су народне власти упозоравале, како сељаке произвођаче тако и грађанство, да се не сме продавати и куповати месо које не прегледају ветеринарски органи, ипак се месо доноси на пијаце непрегледано. Често се догађа да сељаци овакво месо продају по кућама, иако је то забрањено. У интересу је самих грађана да уопште не купују месо без печата ветеринарских органа, јер се у противном може десити да узму месо од болесне или угинуле стоке. Потребно је пооштрити надзор како по пијацама тако и по улицама над продајом меса. И прегледано месо, као што је познато, може да се продаје само на местима која одговарају хигијенским условима продаје, то јест по месарницама.

Масти доносе сељаци довољно. Цена је још висока креће се од 200 до 250 динара, али с обзиром да тек почиње клање свиња, цене масти и сланини ће падати.

Млечних производа доносе сељаци али цене су им високе. Млеко је слабо; садржи понекад до 50% воде. Најгоре је млеко које сељаци продају по кућама, јер здравствени органи тешко могу да контролишу продавце по кућама.

Рибе скоро нема. Појави се на некој пијаци с времена на време, али у недовољним количинама.

На неким пијацама, као на пример на Цветном тргу, дешава се да градске и задружне продавнице не почињу са продајом тачно у 5 сати ујутро, већ око 5,30 или 6 сати, а понекад и касније. Ово је последица слабе организације доношења робе на пијацу, што би требало свакако да се отклони. У раним јутарњим часовима радници који одлазе на посао, највише купују намирнице и баш у то време градске и задружне продавнице морају вршити продају.

Пошто на пијаце долазе сада многи сељаци произвођачи, а нема доста тезги, најчешће се роба продаје по тротоарима, што је нехигијенски. Поред намирница пролази маса света и пада прашина, нарочито на млечне производе. Требало би некако уредити да се ови производи не продају по тротоарима.

ОКСИГЕН-ДИСУГАС

Ради правилне расподеле молимо наше потрошаче, који лично долазе по гасове у Раковицу, да 2 дана раније пријаве своју потребу лично или преко телефона 56-315. Гасови се издају само од 7—13 часова.

Творница ацетилена и оксигена

„МИЛОШ МАМИЋ"

Раковица

Боље спречити него лечити...

— Сада може да дође мраз кад смо осигурали водоводне инсталације.

ШТО ВИШЕ ЗЕЛЕНИЛА У ГРАДУ

ОТПОЧЕЛИ СУ РАДОВИ

на пошумљавању у унутрашњости града

Овогодишњим планом предвиђено је да се у самој унутрашњости Београда изведу радови на пошумљавању знатних површина земљишта у разним крајевима града. За пошумљавање су већином предвиђена места на којима су шуме за време окупације биле уништене. Предвиђено је да се ове године пошуми преко 40 хектара земљишта.

На обали Дунава, од Куле Небојше до електричне централе, пошумиће се 17 хектара земљишта. Пошумљавање обале је привремено решење, док се коначно не приступи урбанистичкој реконструкцији овог краја. Већи део овог терена је подводан и због тога ће се садити шумско дрвеће које може да издржи велику влагу и плављење, као што су амерички јасен, багрем, врба, јаблан итд. Ове године ће се у овоме крају засадити око 50.000 садница.

Поред тога, пошумиће се и 12 хектара земљишта на Топчидерском Брду. Терен који се пошумљава био је пре рата под шумом, али је временом био искрчен и само на извесним местима се појављују ретки изданци. На Топчидерском Брду ће се засадити око 64.000 садница и то четинара и лишћара.

Код Прокопа ће се пошумити 7 хектара земљишта, које је такође било некада пошумљено, а за време окупације је дрвеће уништено. Засадиће се око 36.000 садница, лишћара и четинара У кругу Градске болнице извршиће се такође пошумљавање мањег дела земљишта са око 5.000 садница, а на Звездари ће се попунити пошумљене површине од прошле године.

Велики простори ће се пошумити ове године и на Бањици. Преко 10 хектара земљишта ће се засадити са 61.000 садница и то само лишћара, већином храст, јавор, брест и други.

Извршењем ових радова у знатној мери ће се повећати зелене површине у граду, у чему је Београд један од најсиромашнијих великих градова, а истовремено допринети и естетском изгледу. 23 октобра су добровољне радне јединице Народног фронта већ отпочеле на извесним местима са припремним радовима, копањем рупа и рашчишћавањем терена. Радовима руководе стручњаци из Отсека за паркове. Јасно је да се овако обимни радови не могу извести без добровољног учешћа грађана. Задатак је фронтовских организација да на ове радове мобилишу најшире масе грађана и да им објасне сав значај пошумљавања унутрашњости нашег града и стварања зелених површина.

Да би се радови добро и организовано извршивали, потребна је стална повезаност руководилаца секција за добровољне радове рејонских одбора Фронта са Отсеком за паркове. На овим масовним акцијама потребно је нарочито обратити пажњу на то, да се не изводи више грађана него што је, на неким местима, потребно.

У акцијама пошумљавања потребно је нарочито водити рачуна и о квалитету радова. Студенти четврте године Шумарског факултета могли би много помоћи у овој акцији, вршити надзор и давати савете радним јединицама на терену, чиме би се постигло да квалитет извршеног посла буде бољи.

Благовремено

застакљивање трамвајских прозора

На извесним колима трамвајске линије број 6 у опште нема стакла на прозорима. За време летњих врућина то је било чак пријатно, али сада, кад настају хладноће, у таквим колима се тешко може издржати. Тешко је путницима, а још теже трамвајском особљу које мора цело време да борави на хладноћи и промаји, што се коси са основним правилима хигијенске заштите на раду.

Управа Градског саобраћајног предузећа треба на време да се побрине за застакљивање прозора и врата, како се не би десило да у кола продире снег и да се она због тога избацују из саобраћаја.

Ж. Б.

СТЕНИЦЕ

и гамад уништа са гаранцијом

цијан-плином завод

-ХЕМИКУС-

„Копаоничка 14"

тел. 42-229

1017 1-1

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

Смотра културно-уметничких друштава биће велика манифестација нашег културног живота

Ове зиме ће културно уметничка друштва показати на великој смотри, која ће почети 13 децембра 1947 и трајати све до 19 јануара 1948 године, резултате свога рада на културно-уметничком пољу.

На ову велику манифестацију нашег културног живота треба културно-уметничка друштва да изиђу потпуно спремна, са одабраним програмом, са чланством које ће умети високо уметнички да се прикаже. То треба да буде смотра која ће показати да су се за њене припреме уложиле све снаге, сав полет, сав стваралачки рад и да се тим припремама приступило са пуно одговорности и свести. Ова смотра треба да добије карактер истинске манифестације уметничког развоја радничке класе. Ако се смотра схвати као обична приредба, циљ ће бити промашен, успех ће изостати.

Да би успех био потпун, да би наша радничка класа показала свој полет и рад на уметничком пољу, потребно је да сва друштва поставе свој рад на виши идејни и уметнички ниво. А то ће учинити само тако, ако сви, заједничким снагама, приступе раду, ако не изостају са проба, ако не жале труда ни свог слободног времена које ће провести на њима, једном речју, ако буду дали све од себе да покажу високу свест своје класе и свога народа.

При избору програма треба водити рачуна да се одаберу идејне ствари од уметничке вредности. Исто тако нека кроз њега провејава здрав оптимизам нашег радног човека у борби за остварење социјализма. Да би се постигли што бољи резултати, треба сва друштва која имају неактивне управе, или чији су поједини чланови неактивни, поново да бирају управу или да смене неактивне чланове и да кооптирају нове, који имају воље и смисла за културно-уметнички рад. При томе треба водити рачуна да се не наруши правилан, сразмеран однос између радника и намештеника.

Ово такмичење треба да покрене на рад и оне другове који су из било којих разлога били неактивни, стајали по страни, а имају смисла и могу да се развијају на културно-уметничком пољу. Као непосредни задатак треба поставити омасовљење свих секција.

У припремању и увежбавању програма треба тражити помоћи од стручних људи из позоришта, музичких школа, професора и учитеља. Али не сме да се деси да и они учествују у програму. Друштва на чијим програмима буду наступили професионални уметници биће искључена из такмичења. Пре почетка рада за смотру треба сазвати конференцију целокупног чланства, објаснити му значај смотре и озбиљност рада. Исто тако, пред чланство треба изнети на дискусију програм, разговарати о њему, претрести сваку тачку понаособ и прихватити умесне примедбе. Чланство ће показати већу вољу за рад ако и само учествује, не само у извођењу, већ и у састављању програма. На тај начин ће се сваки члан осетити одговорним, не само за свој рад, већ и за целокупан рад друштва. Он ће мислити о томе раду, о недостацима, тешкоћама и успесима на које друштво буде наилазило.

Успех смотре уопште, и успех сваког појединог друштва, зависиће од тога како ће се приступити пропаганди. У ту сврху треба се послужити штампом.

Ова смотра, велика манифестација културно-уметничких друштава, биће значајан покретач на што бољи, што интензивнији рад на ширењу културе. Кроз њу ће се открити нови таленти, нове организационе способности, а у исто време пробудити жеља за што бољим и већим радом на томе пољу.

Врше се припреме за Омладински фестивал

У марту 1948 године треба да се одржи у Београду Градски омладински фестивал. То ће бити смотра словенске уметности коју ће, кроз игре, песме, драмска дела, концерте, приказати омладина Београда. Поред словенских, изводиће се и уметничка дела грчких, мађарских и румунских уметника. На тај начин ће се наша омладина упознати и са делима ових страних земаља. Градски одбор омладине је већ послао писма и тражио да се из те три земље пошаљу најлепша хорска, драмска и музичка дела њихових народа.

Удружење књижевника и музичара ће међу својим члановима, музичарима и књижевницима, извршити пропаганду да они већ почну да припремају дела која ће се изводити први пут на овом фестивалу.

У другој половини фебруара одржаће се рејонски фестивали, на којима ће се одабрати најбоље групе за Градски фестивал. Стручњаци из свих грана уметности оцењиваће и одређивати групе које треба да учествују на Градском фестивалу.

На овом фестивалу ће учествовати омладина из домова ученика у привреди, радничка, средњошколска и насељска омладина. Нарочита пажња ће се обратити на омладину из домова ученика.

Све ове припреме су још у самом почетку. С обзиром да има доста времена до фестивала, а да је Градски одбор омладине већ узео у разматрање многа питања у вези са његовим одржавањем, требало би да тај фестивал буде једна од приредби на високом уметничком и организационом ступњу.

ПЕСМА О БЕОГРАДУ

Време, вајар, мења црте твога лица.
а срце је исто
и снага је јача.
И исто срце:
иста ковачница
отпора и борбе
са оштрицом мача.

Кроз векове кујеш...
Снујеш...
Срце ради.
Пркосиш
и коцу, окову и стрели
и ватри,
у ватри,
у грозници глади
горд и неукротив, Београде бели.

Горд и прав
и јак
и чврст к'о сура стена
у сменама дана, осека и плима,
да понесеш небо на луку рамена,
свим водама брана
и зид ветровима.

Кроз године славе, победничког сјаја,
кроз походе,
борбе,
отпоре,
устанке —
у славу живота
нових нараштаја
кујеш своје дане,
пламене
уранке.

Кујеш...
И разбијаш решетке ћелија;
звекиром о врата позиваш на буне
и изнова
сунце на твом небу сија
и костур гробара
под црницом труне.

Октобарски дани...
Ковачница гори!
Муња сече небо к'о пламена грана
путању да утре
наслућеној зори,
претходници
белој
у матици
дана.

Гори дан к'о луча.
Као чекић
бије
у грудима срце.
Ослушкујеш...
Чујеш...
Дижеш стег на бедем.
О зар ово није
час због ког се живи?
И још кујеш, кујеш...

Кујеш
данас опет срца
и оруђе
за битку изградње,
за руке бригаде,
и за братство
и за подвиге будуће,
са заставом славе, бели Београде!

Гвидо ТАРТАЉА

ВЕЛИЧАНСТВЕНА ДЕЛА ЗЕМЉЕ СОЦИЈАЛИЗМА

Поводом изложбе „Архитектура народа СССР“

НОВИ КРИМСКИ МОСТ ПРЕКО РЕКЕ МОСКВЕ — МОСКВА

Архитектура је, ослобођена окова капитализма, у Совјетском Савезу први пут у историји добила свој пуни друштвени значај, она је уздигнута на степен истинског културног стваралаштва. Све оно што су совјетски архитекти, у заједници са радним масама народа, остварили у току тридесет година социјализма, стварано је са једним циљем: да подиже животно-културни ниво радног човека. Стаљински петогодишњи планови индустријализације земље поставили су задатке планске изградње низа нових индустриских градова широм Совјетског Савеза. Пре почетка другог светског рата у СССР је изграђено 354 нова града, а број становника по градовима повећао се од 26 милиона у 1926 години на 56 милиона у 1939 години. У циљу равномерног подизања народне привреде и културе врши се изградња нових градова, индустриских насеља и сеоско-привредних центара на основу планског размештаја по целој држави.

Социјалистичко друштво дало је архитектури нове задатке, обогатило је њену садржину друштвеним зградама новог типа: дечјим домовима и вртовима, радничким и колхозним клубовима, парковима културе и одмора. Изграђени су великолепни дворци културе за раднике индустриских предузећа и рудника по свим деловима Совјетског Савеза. Но, и када грађени објекти који су по својој функцији истоветни са објектима у капиталистичким градовима, као што је, например, Московски метро, и ту се кроз његове високо уметничке облике одражава Стаљинска брига за човека, за његово културно уздизање.

Тежиште совјетске архитектуре је у томе да обезбеди радном човеку што боље, животне услове, да задовољи његове повишене културно животне потребе. Стога је проблем станбених зграда, положаја станбених рејона у граду, њиховог повезивања са природом и зеленилом у центру пажње совјетских архитекта. Специфични услови под којима се станбене зграде граде по већим и мањим градовима изазвали су потребу за грађењем најразличитијих типова станова. Тако се, по већим градовима, ближе центру, граде високоспратне зграде са свим савременим техничким уређајима. Становници тих зграда имају у непосредној близини унутрашње паркове, дечја игралишта, итд. Но, исто тако изграђују се станбени делови са ниским зградама за једну или две породице са сопственим вртом где радни човек има пуни одмор и близак контакт са природом.

Проблем оздрављења и реконструкције градова није могао бити решен у капиталистичком друштву. Плановима реконструкције Москве и других совјетских градова омогућено је да се стари склоп града са нехигијенским зградама, малим и густо грађеним блоковима, претвара у простране комплексе светлих и удобних станбених зграда, да се узане и неправилне улице претварају у широке булеваре и тргове, да се кроз град остварује широка мрежа друштвених и културних зграда, паркова културе и одмора, дечјих вртова.

Једна од основних карактеристика реконструкције совјетских градова је у томе, што се равномерним распоредом друштвених зграда по територији града и планском изградњом нових делова уништава супротност између центара и периферије.

*

Генералисимус Стаљин је у поруци, коју је упутио совјетском народу поводом прославе 800-годишњице Москве, рекао: „Данас Москва није само иницијатор изградње новог начина живота радног народа главног града, ослобођеног беде и неподношљиве егзистенције милиона сиромашних и незапослених. Москва је у том погледу истовремено и пример за углед свима престоницама света. Једна од најболнијих рак-рана великих престоница европских, азиских и америчких земаља, несумњиво је постојање сиромашних радничких четврти у којима су милиони осиромашених радних људи осуђени на бедан живот и лагано, болно умирање. Заслуга Москве састоји се и у томе што је она коначно ликвидрала ове сиромашне четврти и омогућила трудбеницима да из подрума и уперица пређу у станове и куће буржоазије и у нове удобне куће које је подигла Совјетска влада.“

*

Изложба архитектуре народа СССР упознаје нас са многовековним развитком уметности грађења, кроз коју су народи изражавали своје особености, своје даровитости и своја стремљења ка бољем животу.

Неисцрпне стваралачке снаге избијале су из народних маса током векова, остављајући за собом богато архитектонско наслеђе у мајсторски извајаним облицима цркава, манастира, кремљева, кула, медреса. Те стваралачке снаге народа, пригушиване током векова, избиле су снагом вулкана после велике Октобарске социјалистичке револуције.

Када су народи Совјетског Савеза постали господари свога живота и управљачи своје будућности, они развијају своје стваралачке снаге у грађењу гигантских завода, фабрика, индустриских комбината, електроцентрала. Стремљења ка бољем и радоснијем животу претварају се у планску изградњу земље, у остварење широке мреже друштвених зграда, великолепних грађевина, канала Москва—Волга, оно се изражавају кроз високо мајсторство станица Московског метрополитена.

Изложба архитектуре народа СССР знатан је допринос дубљем познавању не само архитектуре, него кроз њу и читавог културног живота народа Совјетског Савеза. Та изложба, која приказује, поред историских споменика, и тридесетогодишњи развој архитектуре у Совјетском Савезу, допринеће потпунијем разумевању стваралачког пута совјетских архитекта, она ће нам помоћи да наша нова архитектура, која израста и развија се из особених услова нашег друштвеног развоја, стане што чвршће на пут животног, идејно-садржајног реалистичког стваралаштва.

Бранко МАКСИМОВИЋ

Пред отварање Јесење изложбе у Уметничком павиљону

И ове године Удружење ликовних уметника Србије приређује Јесењу изложбу графичких, вајарских и сликарских радова. Изложба ће бити отворена 29 новембра, на дан проглашења Републике, у Уметничком павиљону на Калемегдану.

Удружење је прво имало у пројекту да отвори две изложбе, од којих би се прва односила само на графику, а друга претстављала јесењу смотру свих сликарских и вајарских радова. Али, с обзиром да се ових дана отвара изложба у Сарајеву, која ће обухватити радове наших сликара и вајара који су ово лето провели на Омладинској прузи и тамо сликали рад омладине на том великом подухвату и мотиве који се односе на изградњу Пруге, Удружење је, ометено тим отварањем, било у немогућности да припреми ове две изложбе. На изложбу у Сарајево већ је послато око педесет радова са Омладинске пруге. Зато ће се 29 новембра отворити уобичајена Јесења изложба, која ће обухватити, поред сликарских и вајарских, и графичке радове. Припреме за изложбу већ су у току.

Сликари ће изложити по три рада, а вајари и графичари ће изићи на изложбу са по пет радова. Ових дана је Секретаријат Удружења обавестио све уметнике о изложби, а Уметнички савет Удружења ће се постарати да она буде не само уметнички, већ и организационо на висини.

Ова јесења изложба ће бити једна од највећих манифестација наших ликовних уметника. Већ на пролећној изложби наши уметници су показали јасне знаке преоријентације у уношењу човека у слику. По радовима који су већ стигли и ова изложба показује исту тенденцију. Види се да се уметници све више баве друштвеним проблемима.

Уметнички павиљон, после Изложбе совјетских сликара, Коњовићеве изложбе, Чешке изложбе и сада Јесење изложбе, постаје све живљи, све више центар нашег уметничког живота. Оправљен и уређен, он је скуп уметника и љубитеља уметности.

У току зиме отвориће се у Уметничком павиљону низ изложби, које ће по своме значају претстављати догађаје за Београђане, који све маосвније и са све више интересовања улазе у проблеме уметности.

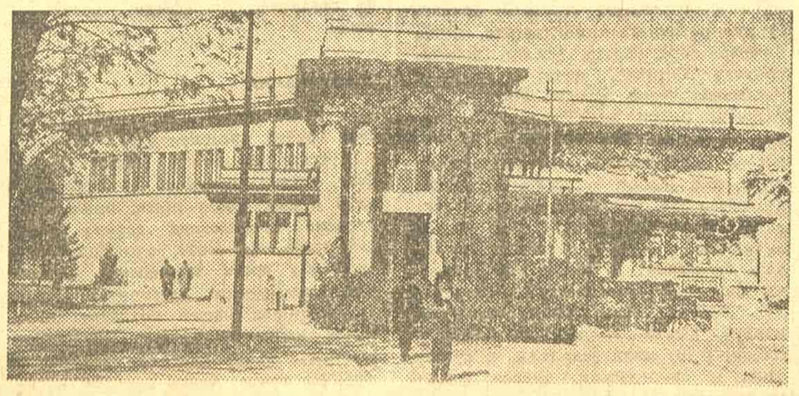

УМЕТНИЧКИ ПАВИЉОН СВЕ ВИШЕ ПОСТАЈЕ ЦЕНТАР УМЕТНИЧКОГ ЖИВОТА

Резултат конкурса Одељења за културу и уметност за песнички састав о Београду

На основу мишљења жирија ни једна од песама послатих овом Одељењу за конкурс није награђена, једино ће песма Гвида Тартаље »Песма о Београду“ бити откупљена за 2.000 динара и штампана.

Аутори који су учествовали у овом конкурсу могу подићи своје песничке саставе у Одељењу за културу и уметност ИОНО-а града Београда —

РЕЗУЛТАТ КОНКУРСА

ЗА МУЗИЧКЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ОДЕЉЕЊА ЗА КУЛТУРУ И УМЕТНОСТ ИЗВРШНОГ ОДБОРА НО ГРАДА БЕОГРАДА

Извршни одбор НО града Београда на седници од 7 октобра ове године донето је следеће решење:

Да се у смислу обављеног конкурса Одељења за културу и уметност Извршног одбора НО града Београда за музичке композиције, а на основу мишљења жирија, награде следећа дела:

1) Првом наградом од Дин. 30.000.— „Поема 1941“ од Јована Бандура.

2) Трећом наградом од по 10.000.— дин. „Пјесма мртвих пролетера“ од Ивана Рупника и „Везиља слободе“ од Михајла Вукдраговића.

3) Да се дело „Бели град“ од Илије Маринковића откупи за суму од Дин. 7.000.—

Аутори ненагрђених дела могу подићи своје композиције у Одељењу за културу и уметност ИОНО-а Палмотићева број 23.

НОВЕ КЊИГЕ

Др Милован Милошевић: **Обдукциона техника**, издање „Просвете“, Београд 1947, ћирилицом, стр. 108, цена 45 динара.

Др инж. Панта С. Тутунџић: **Техничка анализа гасова**, издање „Просвете“, Београд 1947, ћирилицом, стр. 147, цена 80 динара.

Вилхелм Вестфал: **Физика**, издање „Просвете“, Београд 1947, латиницом, стр. 248, цена 110 динара.

Породица ударника

Неколико кратких историја о малим људима, с великим делима. Тих историја је укупно шест, али се могу спити у једну једину — у историју породице Здравка Михајловића.

Пре рата, Здравко Михајловић, отац четворо деце, био је пословођа у продавници аутомобила »Ситроен«. Изненада, 1932 године, продавница је пропала. Пословођа Здравко Михајловић остао је без посла. Узалуд је тражио ново место да ради. Људи, који су суверено држали право на рад у својим рукама, већ су чули да је Здравко Михајловић поштен човек, да се не мири с неправедном стварношћу. И — посла није било...

Онда је Здравко напустио Београд и са целом својом породицом отишао у село Елемир у Банату. Ту је обрађивао своје имање, да би исхранио три сина и једну кћер. Ни у селу није имао мира. За ствар радних људи борио се заједно са сељацима. Био је стално прогањан од тадашњих режима.

Живот за време рата био је тежак за све поштене људе. Здравко Михајловић је као ратни заробљеник морао да кулучи код Немаца. Одмах после напада на Совјетски Савез, Немци га хапсе. У затвору су га претукли да би признао да ради са партизанима. Али, Здравко је ћутао. У недостатку доказа пуштен је на слободу, с тим да се три пута на дан јавља немачким властима. Пред кућом, у којој је становала његова породица, постављена је стража.

Породица Здравка Михајловића, породица ударника

Здравко Михајловић, отац породице ударника

Али, поред свега тога, Здравко Михајловић помаже ослободилачки покрет. Године 1944 поново је ухапшен, овога пута заједно са најстаријим и најмлађим сином...

*

Црвена армија је ослободила Елемир. Здравко је одмах отишао у Дванаесту бригаду за комесара батаљона, а касније за аљутанта Двадесет шесте дивизије. У војсци је био до маја 1946 године. По демобилизацији запослио се у предузећу »Југоауто« у Београду. Постављен је за шефа одељења гума. Прошле године, у првомајском такмичењу, добио је писмену похвалу.

Здравко Михајловић је једини у породици који није ударник. Разлог је сасвим прост — чиновници немају норме, и не могу бити проглашени ударницима.

*

Озрен је најстарији син у породици Михајловић и први који је проглашен за ударника.

Сремски фронт је захтевао да му позадина помаже, да га опскрбљује. Сремски фронт је тражио да постоји и други фронт — фронт рада у позадини. И позадина је радила.

У железничкој радионици у Зрењанину Озрен је металостругарски помоћник. Дуго је радио и усавршавао свој посао. И — већ у првомајском такмичењу 1945 године — добио је назив новатора и ударника. Конструисао је хватаче на план - шајбни за обраду локомотивских лежишта. Норма је била пребачена за 300%...

То је био први ударник у породици ударника!

Године 1946 прешао је заједно с породицом у Београд, где се запослио у предузећу »Дитип«. Озрен је опет међу најбољима. У »Дитипу« је поново проглашен за ударника пребацујући норму за 77%. За пожртвовани рад и несебично залагање, као претседник актива Народне омладине у предузећу, изабран је за почасног делегата на Трећем конгресу Народне омладине.

У лето ове године отишао је на пругу Шамац — Сарајево где је заменик команданта Седме београдске бригаде, а затим шеф механичке радионице на 37 деоници. Ових дана одлази у војску...

*

Александар је други син у породици Михајловић. За време окупације учио је школу у Зрењанину. Одмах по ослобођењу, у јесен 1944 године, ступио је у Дванаесту бригаду заједно са оцем. Али, одатле га враћају у позадину за омладинског руководиоца у команди подручја Зрењанин. Године 1945 је демобилисан. Пошто је завршио гимназију одлази на Омладинску пругу Брчко — Бановићи. Ту је похваљен од главног штаба омладинских радних бригада.

У јесен 1946 године уписује се на Технички факултет. По завршеној школској години поново одлази на омладинску пругу Шамац — Сарајево, сада као заменик команданта Девете студентске бригаде. Касније га шаљу као делегата Главног штаба при иностраним бригадама. За пожртвован рад проглашен је за ударника.

*

Властимир и Нада су најмлађи у породици. Њихов живот нема много догађаја, али је пун стваралаштва.

Властимир је по ослобођењу био шест месеци у информативном бироу у Зрењанину. Онда је наставио са школовањем. У Трговачкој академији је руководилац Народне омладине. На прузи Брчко — Бановићи Властимир је секретар штаба Друге Војвођанске бригаде, а на прузи Шамац — Сарајево командир Друге чете Шесте београдске бригаде и ударник!

По повратку с Пруге хтео је да помогне у градњи и оне друге, мале пруге. Отишао је на Пионирску пругу. Ту је радио месец дана. Похваљен је од стране Главног штаба.

Сада треба да настави Трговачку акадеимју. Али, Властимир више воли да буде официр Југословенске армије.

— Знаш, вели, јавио сам се за Официрску школу. Хоћу да будем, брате, официр...

И пријатно се смешка.

*

Нада је сасвим млада. Рођена је 1930 године, а носи значку ударника са Омладинске пруге Шамац — Сарајево. Али, то није њена прва велика радна акција. Још 1946 године, иако пионирски руководилац, одлази на изградњу друма Чока — Потиска у две смене по 15 дана. У тој акцији први пут је узела крамп. Већ у другој, на прузи Шамац — Сарајево, умела је сјајно да ради, и добила назив ударника.

Вративши се с Пруге, и она је желела, као и њен брат, да иде и на другу Пругу. Бивши пионирски руководилац, хтео је да буде и градитељ Пионирске пруге. Отишла је у Кошутњак и радила до првог писка локомотиве...

*

Шта има да се каже о мајци? Косана Михајловић је као и све друге мајке. Бринула се о породици. Али..

Мајка није хтела да изостане за својом децом. Када су сви отишли на Пругу, она је пошла за њима.

Питајте омладинце Девете студентске бригаде о Косани Михајловић! Питајте каква им је била храна!

Косана је била куварица у бригади. Међу осталим бригадирима можда је била упадљива једино својим изгледом. Дух јој је био исти као код свих омладинаца — младалачки.

Данас се она не одваја од својих синова. Косана Михајловић носи на својим грудима, као и њена три сина и кћери, малу значку ударника са пруге Шамац — Сарајево.

*

То су шест посебних историја и једна заједничка. Историја једне породице. Ту је све тако једноставно, тако просто.

И велико.

Шест чланова, пет ударника и један похваљен.

У Мутаповој улици број 41 живи породица Здравка Михајловића, породица ударника Живи и ради...

Душан СЛАВКОВИЋ

Ни мајка Косана није заостала за синовима. Као куварица на прузи Шамац—Сарајево добила је назив ударника

Озрен, најстарији син у породици, новатор и два пута ударник

Властимир, ударник ка Омладинске пруге Шамац—Сарајево

Нада је најмлађи члан породице. Она је ученица гимназије. На Омладинској прузи проглашена је за ударника

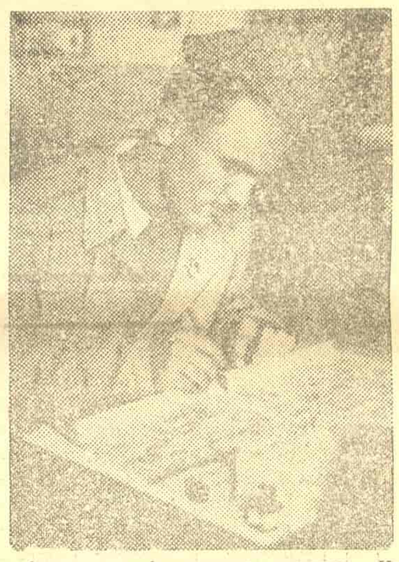

Александар је студент технике. На Прузи је добио назив ударника

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

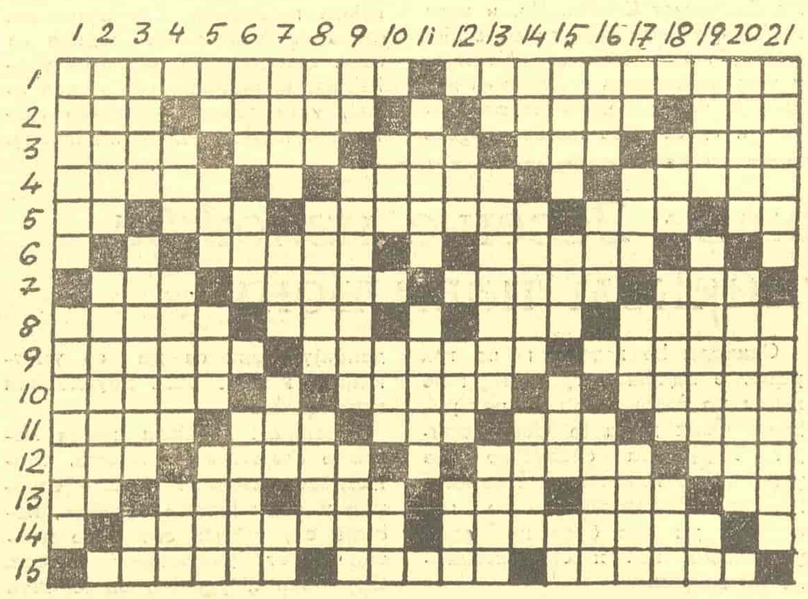

Хоризонтално:

1) Познати италијански хуманиста средњег века, област у Шпанији; 2) речно острво, домаћи назив чехословачке престонице, град у Француској где су Немци заробили Наполеона III, јесам (латински); 3) повреде, ево, град у Белгији, наш познати савремени сликар, на који начин; 4) корбач, свеза, совјетски шаховски мајстор, сугласник, градска област; 5) два различита самогласника, грчка богиња зоре, врста јужног дрвета, притока Ситнице, нити; 6) предлог, сугласник, једна држава Индије, сугласник, родни знак код Индијанаца, до краја, два једнака сугласника; 7) индустриска биљка, морска риба, име једног бугарског државника, врста коњског хода; 8) сугласник, енглеска титула, старо дрво (пањ), сугласник, једна позната биљка, час, сугласник; 9) иницијали оснивача Народног универзитета у Београду, златан (француски), шведски мореуз, зашто (кајкавски), река у Италији; 10) мали једрењак, и сугласник и самогласник, чувени француски вајар, сугласник, наш савремени песник; 11) порука (турски), што (словеначки), камен, временска јединица, врста тканине; 12) индустриска биљка, наш приморски град, сугласник, трпко, друге; 13) латински предлог, у то време, лична заменица (у падежу), узвик, овамо, пакао; 14) сугласник, контрола, наш новоотворени базен угља, предлог; 15) део позоришног декора, задружна организација (руски), врста вишње.

Вертикално:

1) Руководилац демократске армије у Грчкој, пресован угаљ; 2) област у Турској, сугласник, област Совјетског Савеза, предлог; 3) индијански лаки чамац, врста гласа, кожа лица, презиме проналазача серума против дифтерије; 4) свеза, ето (провинцијализам), врста обућарског материјала, швајцарски легендарни јунак; 5) иницијали нашег познатог савременог књижевника, син Посејдонов, ролетна, облик глагола завити; 6) афричке птице, човек с белом косом, и сугласник и самогласник, град у Андалузији; 7) прерађевина од памука, мера за тежину, синдикални лист, предлог; 8) одјек, планина у Славонији, обавести; 9) нота, мера за јачину оружја, тако су Турци звали Србе; 10) свеза, футбалски израз, сугласник, речни пут, рударска област у западној Европи; 11) град у Пољској, стара мера за дужину, сугласник; 12) предлог, лице, предлог, тениски израз, њих две; 13) првак, топло постављен, врста драгог камена; 14) укус, могућност домашаја, врста црначког ножа; 15) карташки израз, звук, кинеско мушко име, јединица за мерење електричног отпора; 16) индустриска биљка, који не воли рад, предлог, ниска биљка; 17) лична заменица, оквир, супротно од јаве, други назив слепог грчког певача; 18) усгласник, коцка, врста чамца, има намеру (провинцијализам); 19) страно мушко име, лопов, сазрева, скраћена свеза; 20) река у Северној Америци, предлог, бодова, свеза; 21) врста руде, сугласник, фискултурно друштво у Народној Републици Босни и Херцеговини.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:

1) „20 октобар", „Глас"; 2) Родони, Рато, арак, терале; 3) амо, Одра, слет, кале, бк; 4) он, Ноел, Атос, доња, „ЈАТ"; 5) роб, Љермонтов, стан; 6) УЛУС, Ариш; 7) Ирак, Луј Арагон, аја; 8) Ата, усуд, Арас, сало, ар; 9) Ли, Праг, пред, „Дуга", мак; 10) акорди, вран, јата, Комуна; 11) Сана, Двадесети октобар.

Вертикално:

1) Др., ору, алас; 2) во, „Политика"; 3) ада, бура, он; 4) дом, са, пра; 5) Епон, Курд; 6) си, оо, Саид; 7) Ердељ; луг, вв; 8) Тарле, уд, пра; 9) ита, р, јарад; 10) оо, ам, арене; 11) к, сто, „Рад", с; 12) талон, ас, је; 13) Орест, г, дат; 14) бат, до, осути; 16) Ртањ, ла, кк; 17) Елас, омот; 18) гре, га амо; 19) ла, јара, куб; 20) Албанија, на; 21) сект, „Шар", ар.

ШАХ

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ШАМПИОНАТ ПРЕД ЗАВРШЕТКОМ

У Љубљани се завршава ових дана III шаховски шампионат ФНРЈ, на коме учествују сви наши најбољи мајстори и мајсторски кандидати. Међу овима су чувени наши интернационалци др Трифуновић и Глигорић, велики мајстори др Видмар, Пирц и Костић, затим знатан број познатих наших шаховских имена. Турнир је нарочито занимљив по томе што се дошло већ близу краја, а нема још сигурног фаворита за прво место.

Резултати показују да прва половина турнира припада др Трифуновићу, који је у првих осам кола начинио седам поена, а најближе иза себе оставио за читав један и по бод. Чинило се већ да му прво место није више у питању, а да ће се његови главни конкуренти морати задовољити борбом између себе за друго место. Међутим дошло је до великог изненађења. У току од деветог до дванаестог кола др Трифуновић је од четири партије три ремизирао и једну изгубио, што значи да је тај отсек турнира завршио са негативним резултатом. То је омогућило његовим конкурентима да му се приближе и поново заподену бој за прво место, а у првом реду Глигорићу и Пуцу.

Финиш турнира остао је у питању др Трифуновић или Глигорић или Пуц. Др Трифуновића и Глигорића шаховска јавност је спочетка већ сматрала за главне фаворите, и њихов повољан пласман није неочекиван. Главно изненађење овога турнира је млади љубљански мајстор Стојан Пуц, за кога ни у једној прогнози није стајало да би могао бити кандидат за титулу југословенског шампиона. Међутим ко је пратио игру Пуца пре две године на шампионату ФНРЈ у Новом Саду, могао је од њега очекивати велика дела.

Лепе изгледе на прво место имао је до тринаестог кола београдски мајстор Томовић. У том колу грубим превидом изгубио је партију са Пуцом. Депримиран тиме Томовић је изгубио и идућу партију, услед чега су му пропале шансе на прво место.

Несумњиво да ће се добро пласирати др Видмар и Пирц. Леп успех у последњим колима имао је капетан Марковић. Македонски првак Бидев овога пута је дефинитивно осигурао себи мајсторску титулу, коју је требао да освоји већ прошле године.

Наша шаховска јавност с интересовањем прати тешке борбе у финишу, где између равноправних конкурената пола бода више или мање може да одлучи титулу државног првака. Да се извојује коначна победа, тражи се од фаворита да има челичну вољу и добре живце. Једна мала грешка може да буде довољна да првенство измакне.

Није искључена могућност да двојица или тројица заузму прва два, односно три места. У том случају питање првенства вероватно би се решило двомечом, што би такође била лепа и занимљива приредба.

О. НЕДЕЉКОВИЋ

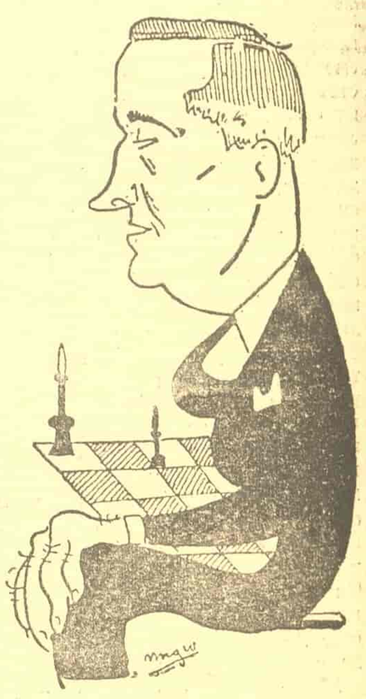

Василије ТОМОВИЋ

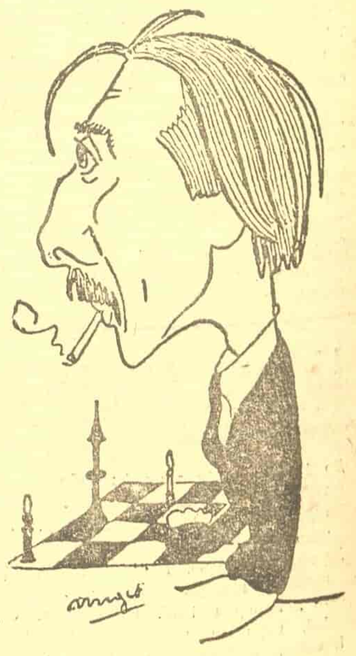

Стојан ПУЦ

Уредништво и администрација Влајковићева 8, тел. 23-003 и 20-443. Штампарско предузеће Народног Фронта Србије. Одговорни уредник Славко Јанковић. Чек. рач. 10-313-212. Пошт. фах 53.